

فهرست

دین و زندگی دهم

درس نامه	تست	
۸	۱۴	درس اول هدف آفرینش
۱۹	۲۵	درس دوم پر پرواز
۳۲	۳۸	درس سوم پنجره‌ای به روشنایی
۴۵	۵۲	درس چهارم آینده روشن
۶۰	۶۵	درس پنجم منزلگاه بعد
۷۱	۷۵	درس ششم واقعه بزرگ
۸۰	۸۵	درس هفتم فرجام کار
۹۱	۹۵	درس هشتم آهنگ سفر
۱۰۰	۱۰۷	درس نهم دوستی با خدا
۱۱۴	۱۲۱	درس دهم یاری از نماز و روزه
۱۲۷	۱۳۱	درس یازدهم فضیلت آراستگی
۱۳۵	۱۳۹	درس دوازدهم زیبایی پوشیدگی

دین و زندگی یازدهم

۱۴۵		بخش اول تفکر و اندیشه
۱۴۷	۱۵۳	درس اول هدایت الهی
۱۶۰	۱۶۹	درس دوم تداوم هدایت
۱۷۷	۱۸۴	درس سوم معجزه جاویدان
۱۹۰	۱۹۹	درس چهارم مسئولیت‌های پیامبر ﷺ
۲۰۷	۲۱۶	درس پنجم امامت، تداوم رسالت
۲۲۵	۲۳۳	درس ششم پیشوایان اسوه
۲۳۸	۲۴۳	درس هفتم وضعیت فرهنگی، اجتماعی و سیاسی مسلمانان، پس از رسول خدا ﷺ
۲۴۹	۲۵۷	درس هشتم احیای ارزش‌های راستین
۲۶۵	۲۷۵	درس نهم عصر غیبت
۲۸۳	۲۹۱	درس دهم مرجعیت و ولایت فقیه
۲۹۸		بخش دوم در مسیر
۲۹۹	۳۰۵	درس یازدهم عزت نفس
۳۱۰	۳۱۶	درس دوازدهم پیوند مقدس
۳۲۲		پاسخ‌نامه تشریحی
۴۰۹		پاسخ‌نامه کلیدی

نداوم هدایت

درس دوم

هدف کلی تبیین ضرورت آمدن پیامبران متعدد برای دین واحد و علل ختم نبوت

مفاهیم اصلی

فطرت

اسلام

علل تجدید و ختم نبوت

سؤال اصلی درس

خداوند با لطف و رحمت خود، ما انسان‌ها را تنها نگذاشت و هدایت ما را بر عهده گرفت و راهی را در اختیارمان قرار داد که همان راه مستقیم خوشبختی است.

در این درس می‌خواهیم به این سؤال بپردازیم که:

آیا خداوند یک راه و یک دین برای ما فرستاده یا راه‌ها و ادیان متعددی در اختیارمان قرار داده است؟

تدبر در قرآن

به ترجمه آیات توجه کنید:

۱- «خداوند از دین همان را برایتان بیان کرد که نوح را بدان سفارش نمود و آن چه را ما به تو وحی کردیم و به ابراهیم و موسی و عیسی توصیه نمودیم، این بود که دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید.»

۲- «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیمودند مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت.»

۳- «[این دین] آیین پدرتان ابراهیم است و او شما را از پیش مسلمان نامید.»

۴- «ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی؛ بلکه یکتاپرست (حق‌گرا) و مسلمان بود.»

اکنون به این سؤالات پاسخ دهید:

الف) خداوند از پیامبران می‌خواهد تا در چه چیز تفرقه نکنند؟ دین خدا

ب) دین مورد قبول نزد خداوند کدام است؟ اسلام که به معنای تسلیم‌بودن در برابر خداوند است و به عقیده حق معتقدگشتن. توضیح آن که: آن دین واحد عبارت است از تسلیم‌شدن در برابر فرامینی که از سوی خداوند صادر می‌شود که این فرامین به صورت عقاید و احکام الهی در میان جوامع شناخته می‌شود و این فرامین در شرایع رسولان و انبیای او از نظر مقدار و کیفیت مختلف است، لیکن در عین حال از نظر حقیقت چیزی به‌جز همان امر واحد نیست. اختلافی که در شریعت‌ها هست از نظر کمال و نقص است، نه این که اختلاف ذاتی و تضاد و تنافی اساسی بین آن‌ها باشد و معنای جامعی که در همه آن‌ها هست، عبارت است از تسلیم‌شدن به خدا در انجام شرایعش و اطاعت او در آنچه که در هر عصری با زبان پیامبرش از بندگانش می‌خواهد.

ج) اهل کتاب (یهودیان و مسیحیان) درباره چه چیز اختلاف کردند؟ علت اختلاف آن‌ها چه بود؟

در دین اسلام اختلاف کردند، به دلیل حسدی که در میان آنان وجود داشت.

توضیح آن که: اختلاف اهل کتاب ناشی از ستمگری و حسد آن‌ها نسبت به پیامبر بود نه ناآگاهی آنان از ظهور پیامبر خاتم، زیرا اوصاف و مشخصات پیامبر اسلام در کتب آسمانی پیشین که بخش‌هایی از آن در دست یهود و نصاری وجود داشت، بیان شده بود و به همین دلیل دانشمندان آن‌ها قبل از ظهور او بشارت ظهورش را با شوق و تأکید فراوان می‌دادند، اما همین که مبعوث شد، چون منافع خود را در خطر می‌دیدند از روی طغیان و ظلم و حسد همه را نادیده گرفتند. پس اختلاف آن‌ها ناشی از جهل نبود و چنان نبود که حقیقت امر برایشان مجهول بوده باشد و ندانسته باشند.

د) حضرت ابراهیم علیه السلام چه آیینی داشت؟ اسلام
توضیح آن که: یهودیان ادعای این را داشتند که حضرت ابراهیم نیز همچون آنان یهودی بوده است و مسیحیان نیز ادعا می‌کردند آن حضرت مسیحی بوده است.

سورة شوری، آیه ۱۳

خداوند از دین همان را برایتان بیان کرد که به نوح و ابراهیم و موسی و عیسی سفارش نمود: یکی بودن دین الهی

دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید: سفارش خداوند به همه پیامبران

خداوند از دین همان را برایتان بیان کرد که نوح را بدان سفارش نمود. و آن چه را ما به تو وحی کردیم و به ابراهیم و موسی و عیسی توصیه نمودیم، این بود که دین را به پا دارید، و در آن تفرقه نکنید.

وحدت دین الهی

۱- خداوند از دین همان را برایتان بیان کرد که نوح را بدان سفارش نمود و آن چه را ما به تو وحی کردیم و به ابراهیم و موسی و عیسی توصیه نمودیم.

با توجه به این که خداوند می فرماید: سفارش به نوح علیه السلام، همان وحی به پیامبر و توصیه به ابراهیم و موسی و عیسی علیهم السلام بوده است، این پیام به دست می آید که: محور دعوت انبیا یکی بوده است. به عبارت دیگر: خداوند یک دین برای پیامبران تشریح کرده است و به همین جهت از کلمه «دین» استفاده شده نه «ادیان»: وحدت دین الهی.

۲- این بود که دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید. خداوند در قرآن به حضرت نوح علیه السلام و سایر پیامبران سفارش نموده

که: دین را به پا دارند و در آن اختلاف و تفرقه نکنند. در نتیجه اختلاف و تفرقه در دین، مانع اجرای دین واحد الهی است.

۳- متن عربی

با توجه به این که در کتاب درسی قدیم، متن عربی این آیه آمده بود، برای اطلاع بیشتر، عبارت قرآنی آن، چنین است: ﴿شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَ مَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَ مُوسَى وَ عِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَ لَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ﴾

۴- نکته ترکیبی

(درس ۱، یازدهم) هدایت الهی توسط انبیا، بیانگر هدایت تشریحی است.

سورة آل عمران، آیه ۱۹

اهل کتاب در آن راه مخالفت نیپمودند مگر: برخی از اهل کتاب، عاملین اختلاف در دین

آن هم به دلیل رشک و حسدی که در میان آنان وجود داشت: علت تعدد ادیان: حسد و ستمگری اهل کتاب

قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است: اسلام دین مورد قبول خدا

پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند: اختلاف در دین پس از درک واقعیت و از روی علم

قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است. و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیپمودند مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند. آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت.

وحدت دین الهی و علت وجود ادیان مختلف

۱- قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است.

خداوند، یک دین را مورد قبول خود اعلام کرده و آن «اسلام» به معنای «تسلیم شدن در برابر فرمان های خدا و اعتقاد به حق» است. بنابراین در میان ادیان الهی هیچ تضاد ذاتی وجود ندارد. بلکه اساس دعوت پیامبران یکی بوده است و بهترین معرف آن «لفظ اسلام» است: واحداً بودن دین خدا

۲- اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیپمودند، مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند. آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت.

این عبارت، «ریشه و دلیل پیدایش ادیان مختلف یا چنددینی با تعدد ادیان» را بیان کرده است. علی رغم این که اساس دعوت پیامبران دین واحد بوده است، اهل کتاب در دین اسلام اختلاف کردند.

اختلاف و تفرقه در دین، اولاً بعد از علم و آگاهی آنان از حقانیت دعوت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بوده و ناشی از جهل و نادانی نسبت به ظهور پیامبر خاتم نبوت. ثانیاً: ناشی از ستمگری (تجاوز، طغیان و ظلم) و حسد (رشک)

نسبت به پیامبر صلی الله علیه و آله بود: دلیل چنددینی، تجاوز آگاهانه به اصالت دعوت بوده است.

۳- ارتباط مفهومی

عبارت: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است.» با آیه قبل: «خداوند از دین همان را برایتان بیان کرد که نوح را بدان سفارش نمود...» ارتباط مفهومی دارد و هر دو به وحدت دین الهی اشاره دارد.

علی رغم توصیه خداوند در آیه قبل به عدم اختلاف در دین: «دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید»، طبق این آیه، اهل کتاب به این توصیه عمل نموده و موجب اختلاف در دین شدند.

۴- متن عربی

با توجه به این که در کتاب درسی قدیم، متن عربی این آیه آمده بود، برای اطلاع بیشتر، عبارت قرآنی آن، چنین است: ﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَ مَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ﴾

سوره حج، آیه ۷۸

این دین، آیین پدرتان ابراهیم است:
اسلام، آیین حضرت ابراهیم

او شما را از پیش مسلمان نامید:
تعیین نام اسلام، پیش از ظهور پیامبر اکرم

[این دین] آیین پدرتان ابراهیم است و او شما را از پیش مسلمان نامید.

اسلام آیین حضرت ابراهیم و پیروان پیامبر اکرم

را حضرت ابراهیم می‌دانند. مقصود از «پیش» به معنای قبل از نزول قرآن است، یعنی مسلمان نامی است که خداوند از قبل برای ما انتخاب کرده است. مسلمان نیز به معنای تسلیم در برابر فرمان‌های الهی و معتقد به حق بودن است.

۳- ارتباط مفهومی

عبارت: «او شما را از پیش مسلمان نامید.» و عبارت آیه قبل: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است.» هر دو بیانگر آن است که دین مورد قبول خدا، اسلام می‌باشد.

۱- این دین، آیین پدرتان ابراهیم است.

از این عبارت دو مفهوم به دست می‌آید: اول آن که آیین حضرت ابراهیم، اسلام است.

دوم آن که: قرآن کریم، ابراهیم را پدر مسلمین خوانده است.

علت این امر یا آن است که مسلمانان و عرب‌ها غالباً از نسل اسماعیل بوده‌اند یا این که همگی ابراهیم را بزرگ می‌شمردند.

۲- او شما را از پیش مسلمان نامید.

مقصود از «او» در این آیه، خداوند است. گرچه بعضی از مفسرین آن

سوره آل عمران، آیه ۶۷

ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی:
نفی پیروی از یهودیت و مسیحیت از ابراهیم

بلکه یکتاپرست و مسلمان بود:
یکتاپرستی و تسلیم در برابر خداوند، آیین ابراهیم

ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی؛
بلکه یکتاپرست (حق‌گرا) و مسلمان بود.

اسلام، آیین حضرت ابراهیم

دوری از هرگونه شرک و اسلام، یعنی تسلیم خدا بودن معرفی می‌کند.

۳- ارتباط مفهومی

این آیه با آیه قبل که می‌فرمود: «این دین، آیین پدرتان ابراهیم است.» تناسب معنایی دارد و هر دو بیان می‌کنند که اسلام، آیین حضرت ابراهیم است.

۱- ابراهیم، نه یهودی بود و نه مسیحی.

طبق این عبارت، یهودیان و مسیحیان ادعا می‌کردند که حضرت ابراهیم بر دین آن‌ها است و در این عبارت، پیروی ابراهیم از آیین آن‌ها نفی شده است.

۲- بلکه یکتاپرست (حق‌گرا) و مسلمان بود.

سپس آیین حضرت ابراهیم را یکتاپرستی، یعنی تمایل به حق و

فطرت مشترک، منشأ دین واحد

(مفهوم دین)

• دین به معنای «راه» و «روش» است. راه و روشی که خداوند برای زندگی انسان‌ها برگزیده، همان دین الهی است که بدان اسلام می‌گویند.

(واحد بودن دین الهی)

• براساس آیات قرآن کریم، خداوند یک دین برای انسان‌ها فرستاده و به همه پیامبران فرمان داده است تا همان دین را در میان مردم تبلیغ کنند و راه تفرقه در پیش نگیرند. انبیا هم این فرمان را اطاعت کرده و مأموریت خود را انجام داده‌اند.

(حال شایسته است بدانیم)

۱ چرا خداوند فقط یک دین برای هدایت بشر فرستاده است؟

۲ با وجود یکی بودن دین، چرا خداوند پیامبران متعدد فرستاده است؟

۳ چرا بعد از پیامبر اکرم پیامبر جدیدی نمی‌آید و پیامبری به ایشان ختم می‌شود؟

توضیح

عبارت: «راه و روشی که خداوند برای زندگی انسان‌ها برگزیده، همان دین الهی است که بدان اسلام می‌گویند.» مرتبط است با آیه: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است.» و آیه: «او شما را از پیش مسلمان نامید.» است. عبارت بعد از آن: «براساس آیات قرآن کریم، خداوند یک دین برای انسان‌ها فرستاد ...» با آیه: «خداوند از دین همان را برایتان بیان کرد

که نوح را بدان سفارش نمود ... که دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید.» ارتباط دارد. سؤال اول، بیانگر «علت واحدبودن دین الهی» است. سؤال دوم، بیانگر «علل فرستادن پیامبران متعدد» است. سؤال سوم، بیانگر «علل ختم نبوت» است؛ که در ادامه درس به آن‌ها پاسخ می‌دهد.

(مفهوم فطرت)

• فطرت به معنای نوع خاص آفرینش است.

• وقتی از فطرت انسان سخن می‌گوییم، منظور آفرینش خاص انسان و ویژگی‌هایی است که خداوند در اصل آفرینش وی قرار داده است.

(ویژگی‌های فطری مشترک میان انسان‌ها)

• از ابتدای آفرینش انسان تاکنون، اقوام مختلفی روی زمین زندگی کرده‌اند؛ این افراد با این‌که در برخی خصوصیات، مانند نژاد، زبان و آداب و رسوم با یکدیگر تفاوت دارند، ولی همگان ویژگی‌های فطری مشترکی دارند. به طور مثال، همه انسان‌ها:

۱ از استعداد تفکر و قدرت اختیار برخوردارند.

۲ فضیلت‌های اخلاقی مانند عدالت و خیرخواهی را دوست دارند و از رذائل اخلاقی مانند ظلم، حسادت و دروغ بیزارند.

۳ به دنبال زیبایی‌ها، خوبی‌ها و کمالات نامحدودند.

۴ از فنا و نابودی گریزان و در جست‌وجوی زندگی جاودانه هستند.

(اسلام ناشی از فطرت مشترک انسان‌ها)

• به سبب این ویژگی‌های مشترک (فطرت)، خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته، تا آنان را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است، برساند. همان‌طور که گفته شد، این برنامه، اسلام نام دارد که به معنای تسلیم‌بودن در برابر خداوند است.

(وظیفه انسان‌ها در حیطه ایمان در اسلام)

• در این برنامه (اسلام) از انسان خواسته می‌شود تا با اندیشه در خود و جهان هستی، به ایمان قلبی دست یابد. ایمان به:

۱ خدای یگانه و دوری از شرک

۲ فرستادگان الهی و راهنمایان دین

۳ سرای آخرت و پاداش و حسابرسی عادلانه

۴ عادلانه‌بودن نظام هستی

(وظیفه انسان‌ها در حیطه عمل در اسلام)

• در حیطه عمل، از انسان می‌خواهند با ایمانی که کسب کرده است، تلاش نماید تا:

۱ با انجام واجبات دین و ترک حرام‌های آن، خداوند را عبادت و بندگی کند.

۲ فضایل اخلاقی مانند عفت، راستگویی و امانت‌داری را کسب نماید و از رذائل اخلاقی مانند ظلم، نفاق، دروغ و ریا دوری کند.

۳ جامعه‌ای دینی براساس عدالت بنا نماید.

(یکسانی اصل دعوت پیامبران)

• همه پیامبران الهی، مردم را به این امور فرا خوانده‌اند. به همین دلیل، محتوای اصلی دعوت پیامبران یکسان است و همه آن‌ها یک دین آورده‌اند. با این وجود، تعالیم انبیا در برخی احکام فرعی، متناسب با زمان و سطح آگاهی مردم و نیازهای هر دوره با دوره دیگر تفاوت داشته است. البته این قبیل تفاوت‌ها سبب تفاوت در اصل دین نشده است.

مثال همه پیامبران، امت‌های خود را به نماز دعوت کرده‌اند، اما در شکل و تعداد آن تفاوت‌هایی بوده است.

۱- توضیح

در این بخش ابتدا به ویژگی‌های فطری مشترک میان انسان‌ها اشاره شده است. ویژگی اول، بیانگر سرمایه عقل و اختیار است که در پایه دهم خواندید. ویژگی دوم، بیانگر گرایش انسان به نیکی‌ها و زیبایی‌ها است. ویژگی سوم، بیانگر میل به کمالات بی‌نهایت و ویژگی چهارم، بیانگر میل

به بقا و جاودانگی است که همه این‌ها را در درس‌های ۲ و ۴ پایه دهم خواندید. پس از بیان این ویژگی‌ها، قلمرو ایمان و اعتقاد را در برنامه واحد الهی بیان کرده است. روش کسب ایمان قلبی، اندیشه در خود و جهان هستی است. روش در آخر نیز باید‌ها و نبایدها را در قلمرو عمل بیان کرده است. انجام عمل نیز تلاش‌نمودن با بهره‌گیری از ایمان قلبی است.

۲- رابطه علت و معلولی

با توجه به جمله: «به سبب این ویژگی‌های فطری مشترک، خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته» می‌فهمیم که: ویژگی‌های فطری مشترک: علت و دین واحد: معلول و نتیجه است. سپس هدف از ارسال دین واحد را رسیدن به هدف مشترک خلقت همه انسان‌ها بیان نموده است.

۳- نکته ترکیبی

(درس ۱. دهم) هدف مشترک انسان‌ها که دین واحد آن‌ها را به این هدف می‌رساند، همان عبودیت و بندگی خدا است که در آیه: ﴿وَمَا خَلَقَ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ آمده است.

علل فرستادن پیامبران متعدد

در پاسخ به سؤال دوم می‌توان گفت فرستادن پیامبران متعدد به این دلایل بوده است:

۱- استمرار و پیوستگی در دعوت

(لزوم استمرار در دعوت پیامبران)

• لازمه ماندگاری یک پیام، تبلیغ دائمی و مستمر آن است.

• پیامبران الهی با ایمان استوار و تلاش بی‌مانند در طول زمان‌های مختلف، دین الهی را تبلیغ می‌کردند. آنان سختی‌ها را تحمل می‌کردند تا خداپرستی، عدالت‌طلبی و کرامت‌های اخلاقی میان انسان‌ها جاودان بماند و گسترش یابد و شرک، ظلم و رذائل اخلاقی از بین برود.

(نتایج استمرار در دعوت پیامبران)

• این تداوم سبب شد تا تعالیم الهی جزء سبک زندگی و آداب و فرهنگ مردم شود و دشمنان دین نتوانند آن را به راحتی کنار بگذارند.

۱- توضیح

به جای علل فرستادن پیامبران متعدد، عوامل تجدید نبوت‌ها نیز استفاده می‌شود.

۲- رابطه علت و معلولی

از کلمه «سبب شد» می‌فهمیم که: تداوم و استمرار در دعوت پیامبران: علت و این که تعالیم الهی جزء سبک زندگی و آداب و فرهنگ مردم شود و دشمنان دین نتوانند آن را به راحتی کنار بگذارند: معلول و نتیجه آن است.

۲- رشد تدریجی سطح فکر مردم

(تناسب میان تعلیمات پیامبران با سطح فکر انسان‌ها)

• علت دیگر فرستادن پیامبران متعدد، رشد تدریجی فکر و اندیشه و امور مربوط به آن، مانند دانش و فرهنگ می‌باشد.

• از این‌رو، لازم بود تا در هر عصر و دوره‌ای پیامبران جدیدی مبعوث شوند، تا همان اصول ثابت دین الهی را درخور فهم و اندیشه انسان‌های دوران خود بیان کنند و متناسب با درک آنان سخن گویند.

• در حقیقت، هر پیامبری که مبعوث می‌شد، درباره توحید، معاد، عدالت، عبادت خداوند و مانند آن سخن گفته، اما بیان او در سطح فهم و درک مردم زمان خود بوده است.

پیامبر اکرم ﷺ: إِنَّا مَعَاشِرَ الْأَنْبِيَاءِ أَمْرَنَا

أَنْ نَكَلِّمَ النَّاسَ عَلَى قَدْرِ عُقُولِهِمْ

ما پیامبران مأمور شده‌ایم

که با مردم به اندازه عقلشان سخن بگوییم.

۱- رابطه علت و معلولی

از کلمه: «از این‌رو» می‌فهمیم که: رشد تدریجی سطح فکر و اندیشه انسان‌ها: علت و بیان اصول ثابت دین الهی متناسب با درک مردم: معلول و نتیجه آن است.

۲- پیام حدیث

با توجه به سخن پیامبر ﷺ، هر پیامبری دین الهی را متناسب با سطح درک و فهم مردم، برای قوم و دوره خود تبلیغ می‌کرده تا مردم آن دوره بتوانند آن پیام را بفهمند و درک کنند. در نتیجه، میزان درک و فهم مردم انسان‌های هر زمان، در سطح تعلیمات انبیا تأثیرگذار است.

۳- تحریف تعلیمات پیامبر پیشین

(لزوم ارسال پیامبر جدید به علت تحریفات در تعلیمات پیامبر قبلی)

• به علت ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه کتابت، تعلیمات انبیا به تدریج فراموش می‌شد یا به گونه‌ای تغییر می‌یافت که با اصل آن متفاوت می‌شد؛ بر این اساس پیامبران بعدی می‌آمدند و تعلیمات اصیل و صحیح را بار دیگر به مردم ابلاغ می‌کردند.

۱- توضیح

در این قسمت دو مشکل بیان شده: یکی فراموشی تعلیمات پیامبر قبل و دیگری تغییر و تحریف آن.

۲- رابطه علت و معلولی

ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه کتابت: علت و فراموشی تعلیمات انبیا یا تغییر و تحریف آن: معلول و نتیجه است.

فعالیت کلاسی

به نظر شما اگر خداوند در همان آغاز آفرینش حضرت آدم علیه السلام برنامه خود را برای زندگی انسان، یک بار برای همیشه بر حضرت آدم علیه السلام نازل می کرد، چه اتفاقی برای انسان های همان عصر و انسان های سایر عصرها می افتاد؟ انسان های همان عصر: آن را نمی فهمیدند و درک نمی کردند، زیرا این برنامه فراتر از عقل و درک آنان بود. انسان های سایر عصرها: دین دچار تحریف و یا نابودی کلی می شد و به صورت دقیق و بدون تحریف به دست انسان های بعد نمی رسید.

عوامل ختم نبوت

(خداوند، تشخیص دهنده شرایط ختم نبوت)

- از آن جا که خداوند پیامبران را می فرستد و اوست که نیاز یا عدم نیاز به پیامبر را در هر زمان تشخیص می دهد، تعیین زمان ختم نبوت نیز با خداست. زیرا اوست که دقیقاً می داند عوامل ختم نبوت فراهم شده یا نه.
- **مثال** یکی از عوامل بی نیازی از آمدن پیامبر جدید، حفظ کتاب آسمانی از تحریف و وجود آن در میان مردم است. اما تشخیص این که در چه زمانی مردم به مرحله ای می رسند که می توانند کتاب آسمانی خود را حفظ کنند، در توانایی انسان نیست و فقط خداوند از چنین علمی برخوردار است.
- بنابراین با توجه به اعلام ختم نبوت در زمان حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم، درمی یابیم که عوامل بی نیازی از پیامبر جدید فراهم بوده است. این عوامل عبارت اند از: **۱** آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی، **۲** حفظ قرآن کریم از تحریف، **۳** وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم، **۴** پویایی و روزآمد بودن دین اسلام.

۱- آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی

(ورود به دوره بلوغ فکری)

- پایین بودن سطح درک انسان ها و عدم توانایی آنان در گرفتن برنامه کامل زندگی از عوامل تجدید نبوت ها بود.
- در عصر نزول قرآن، با این که مردم حجاز سطح فرهنگی پایینی داشتند، اما آمادگی فکری و فرهنگی جوامع مختلف به میزانی بود که می توانست کامل ترین برنامه زندگی را دریافت و حفظ کند و به کمک آن، پاسخ نیازهای فردی و اجتماعی خود را به دست آورد. به همین جهت می بینیم که با ورود اسلام به سرزمین های دیگری مانند ایران، عراق، مصر و شام نهضت علمی و فرهنگی بزرگی آغاز شد و دانشمندان و عالمان فراوانی ظهور کردند.

۱- توضیح

آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی که از عوامل ختم نبوت است، در مقابل پایین بودن سطح درک انسان ها و عدم توانایی آنان در گرفتن برنامه کامل زندگی از عوامل تجدید نبوت ها قرار می گیرد.

۲- رابطه علت و معلولی

از کلمه «به همین جهت» می فهمیم که آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی و پاسخ به نیازهای فردی و اجتماعی خود با کمک دین: علت و آغاز نهضت علمی و فرهنگی بزرگ در سرزمین های اسلامی و ظهور دانشمندان و عالمان فراوان: معلول و نتیجه آن است.

۲- حفظ قرآن کریم از تحریف

(علل حفظ قرآن از تحریف و نتایج آن)

- با تلاش و کوشش مسلمانان و در پرتو عنایت الهی و با اهمیتی که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم در جمع آوری و حفظ قرآن داشت، این کتاب دچار تحریف نشد و هیچ کلمه ای بر آن افزوده یا از آن کم نگردید.
- به همین جهت این کتاب نیازی به «تصحیح» ندارد و جاودانه باقی خواهد ماند.

۱- کلیدواژه

تحریف قرآن: به معنای تغییر متن قرآن کریم یا کم کردن یا افزودن

کلمه یا عبارت به قرآن کریم است یا این که انسان، آیات قرآن را در معنای دیگری غیر از آن چه ظاهر آیات نشان می دهند، به کار برد.

۲- رابطه علت و معلولی

تلاش و کوشش مسلمانان، عنایت الهی و اهتمام پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در جمع آوری و حفظ قرآن کریم؛ علت و عدم تحریف آن: معلول و نتیجه است. با توجه به کلمه: «به همین جهت» می‌فهمیم که عدم تحریف قرآن: علت و عدم نیاز به تصحیح و جاودانگی قرآن: معلول و نتیجه است.

۳- نکته ترکیبی

(درس ۴- یازدهم) نوشتن و حفظ قرآن کریم، بیانگر مسئولیت «دریافت و ابلاغ وحی» از مسئولیت‌های پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله است. نویسندگان قرآن را «کاتبان وحی» و آنان که قرآن را حفظ می‌کردند، «حافظان وحی» می‌نامیدند. حضرت علی رضی الله عنه نیز اولین و برترین کاتب و حافظ قرآن بود.

۲- وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله

(امام، تکمیل‌کننده رسالت پیامبر صلی الله علیه و آله)

• تعیین امام معصوم از طرف خداوند سبب شد که مسئولیت‌های پیامبر، به‌جز دریافت وحی ادامه یابد و جامعه کمبودی از جهت رهبری و هدایت نداشته باشد.

۱- توضیح

امام معصوم از طرف خداوند تعیین می‌شود. در نتیجه مقامی الهی است، نه بشری. امام همه مسئولیت‌های پیامبر صلی الله علیه و آله به‌جز دریافت وحی را بر عهده دارد.

۲- رابطه علت و معلولی

با توجه به کلمه «سبب شد» می‌فهمیم که: تعیین امام معصوم از طرف خداوند: علت و ادامه مسئولیت‌های پیامبر به‌جز دریافت وحی و عدم کمبود جامعه از جهت رهبری: معلول و نتیجه است.

۴- پویایی و روزآمد بودن دین اسلام

(شرط ماندگاری دین)

• دینی می‌تواند برای همیشه ماندگار باشد که بتواند به همه سؤالات و نیازهای انسان‌ها در همه مکان‌ها و زمان‌ها پاسخ دهد.

(الف) وجود قوانین ثابت و متغیر در اسلام

• دین اسلام ویژگی‌هایی دارد که می‌تواند پاسخگوی نیازهای بشر در دوره‌های مختلف باشد. یکی از این ویژگی‌ها وجود دو دسته قوانین ثابت و متغیر، متناسب با نیازهای ثابت و متغیر بشر است. توضیح این‌که، انسان در زندگی فردی و اجتماعی دو دسته نیاز دارد: نیازهای ثابت و متغیر.

نیازهای ثابت

• این نیازها همواره برای بشر وجود داشته است و از بین نمی‌روند. دین اسلام نیز برای هر کدام از این نیازها قوانین ثابت و مشخصی دارد.

مثال: امنیت، عدالت، دادوستد با دیگران، تشکیل خانواده، تعلیم و تربیت و حکومت.

نیازهای متغیر

• نیازهایی هستند که از درون نیازهای ثابت پدید می‌آیند.

مثال: دادوستد یک نیاز ثابت است. قرآن کریم برای این نیاز ثابت، یک قاعده و اصل ثابت دارد و آن قاعده این است که: «أَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَ حَرَّمَ الرِّبَا» «خداوند معامله را حلال کرده است، اما ربا را حرام.» اما شیوه دادوستد، ممکن است در هر زمان تغییر کند؛ مثلاً یک روز کالا را با کالا عوض می‌کردند، روز دیگر به جای کالا سکه می‌گرفتند، بعدها پول اعتباری، یعنی اسکناس به بازار آمد و امروزه قراردادهای بانکی، معامله‌ها را تنظیم می‌کنند. در هر یک از این موارد، ربا شکل خاصی پیدا می‌کند که باید تشخیص داده شود.

• این شکل‌های خاص نیازهای متغیر ما هستند که فقیهان و مجتهدان براساس آن اصل ثابت و با تحقیق و مطالعه در کتاب و سنت، شکل‌های خاص ربا و معامله در این زمان را معین می‌کنند و به کسانی که مجتهد نیستند اعلام می‌کنند تا مطابق با آن عمل کنند.

۱- توضیح

از علل ختم نبوت، پویایی و روزآمد بودن دین اسلام است، یعنی بتواند به همه سؤالات انسان در هر زمان و مکانی پاسخ دهد. دو مورد از ویژگی‌هایی که پویایی اسلام را به وجود آورده، «وجود قوانین ثابت و متغیر در اسلام» و «اختیارات حاکم نظام اسلامی» است.

۲- کلیدواژه

نیازهای ثابت: همیشه برای انسان وجود داشته‌اند و برای تأمین این

نیازها اسلام قوانین ثابت دارد.

نیازهای متغیر: از درون نیازهای ثابت پدید می‌آیند و مربوط به شیوه تأمین نیازهای ثابت و شکل‌های خاصی است که از داخل قوانین ثابت پیدا می‌شوند. برای تأمین این نیازها، فقیهان و مجتهدان، براساس اصول و قوانین ثابت در اسلام، حکم آن را معین می‌کنند و مردم براساس آن عمل می‌نمایند.

(ب) اختیارات حاکم نظام اسلامی

موارد اعمال اختیارات حاکم در نظام اسلامی

• در کنار قوانین ثابت و متغیر، اسلام برای حاکم نظام اسلامی اختیارات ویژه‌ای در نظر گرفته است که این اختیارات بیشتر در مواردی است که یک مورد مهم با یک مورد مهم‌تر در تضاد قرار می‌گیرد و شرایط ویژه‌ای پیش می‌آورد که نیازمند قانون جدید است و حاکم اسلامی می‌تواند این قانون جدید را وضع کند.

مثال در دین اسلام هر کس نسبت به حالی که از راه حلال به دست آورده است، اختیار دارد و می‌تواند آن را به اختیار خود، در هر جا و مکانی که می‌خواهد، در امور مشروع مصرف کند. اما اگر حکومت اسلامی تشخیص دهد که برای استقلال سیاسی و اقتصادی کشور لازم است خرید و فروش برخی کالاها محدود شود، می‌تواند با وضع احکام و مقرراتی، تجارت آزاد را محدود کند و مقررات ویژه‌ای برای صادرات و واردات اجناس وضع نماید. هم‌چنین نظام اسلامی می‌تواند برای حمایت از تولید ملی و اشتغال بیشتر جوانان و بیکارنشدن کارگران مانع ورود کالاهایی شود که امکان تولید آن‌ها در کشور وجود دارد و مردم می‌توانند آن را تولید کنند.

(نتیجه)

• بنابراین براساس ویژگی‌هایی که بیان شد، دین آخرین پیامبر الهی، کامل‌ترین و شایسته‌ترین برنامه برای هدایت تمامی انسان‌ها در همهٔ زمان‌ها است و دیگر نیازی به آمدن پیامبر جدید نیست.

توضیح

در کتاب درسی، اختیارات حاکم در نظام اسلامی را یکی از ویژگی‌های «پویایی و روزآمد بودن دین اسلام» برشمرده است؛ بدین معنا که در اسلام قوانین ثابت وجود دارد، اما هرگاه یکی از این قوانین با قانونی دیگر در تضاد قرار گرفت و نیازمند قانونی جدید بود، حاکم این قانون جدید را وضع می‌کند.

• به عنوان مثال، اختیار انسان‌ها در خصوص اموالشان، به قاعدهٔ تسلیط مشهور است، اما قانون ثابت دیگر، حفظ استقلال جامعهٔ اسلامی است. هرگاه این دو قاعده در تضاد با هم قرار بگیرند، حاکم با وضع قوانین مربوط به تجارت، قاعدهٔ اول را محدود می‌کند و مقررات ویژه‌ای ایجاد می‌کند.

بر او خلق جهان گشته مسافر
دلیل و رهنمای کاروانند
هم او اول هم او آخر در این کار
بر او نازل شده «أدْعُوا إِلَى اللَّهِ»
گرفته دست جان‌ها دامن وی

یکی خط است ز اول تا به آخر
در این ره، انبیا چون ساربان‌اند
و ز ایشان سید ما گشته سالار
بر او ختم آمده پایان این راه
شده او پیش و دل‌ها جمله در پی

پیام بیت اول آن است که مراتب خلق موجودات از اولین مرتبه تا آخرین آن، یک خط بوده که تمام مخلوقات عالم بر آن خط سوارند. پیام بیت دوم آن است که در این مسیری که مخلوقات مسافرنند، انبیا و پیامبران، مانند ساربان و محافظانند که مخلوقات هستی را که مانند یک کاروانی در حرکت‌اند، راهنمایی می‌کنند و راه را به آن‌ها نشان می‌دهند. پیام بیت سوم آن است که از میان همهٔ پیامبران، حضرت محمد ﷺ بر همگان از اول تا آخر این کاروان هستی، پیشوا و رهبر شد. پیام بیت چهارم آن است که این راه دعوت انبیا، با حضرت محمد ﷺ تمام شد و ایشان خاتم پیامبران است و بر او قرآن نازل شد. پیام بیت آخر آن است که حضرت محمد ﷺ بر همهٔ انبیا و انسان‌ها رهبر گشته و دل‌ها به دنبال ایشان است و دل‌های انسان‌ها برای تکامل، دست به دامن وجود ایشان شده‌اند.

نکته ترکیبی

(درس ۴. یادهم) بیت آخر، بیانگر «ولایت معنوی» رسول خدا ﷺ بر انسان‌ها می‌باشد.

وظیفهٔ پیروان پیامبران گذشته

(علل کامل بودن دین اسلام)

• وقتی خداوند پیامبر جدیدی برای هدایت مردم می‌فرستد، وظیفهٔ پیروان پیامبر قبل چیست؟ آیا ادامهٔ پیروی از دستورات پیامبر قبلی، مورد قبول خداوند است؟

۱- **کافی نبودن تعلیمات پیامبران پیشین:** همان‌طور که بیان شد، خداوند فقط یک دین و یک راه برای هدایت انسان‌ها فرستاده است که از آن به «اسلام» تعبیر می‌شود. هر یک از پیامبران، این دین الهی را درخور فهم و اندیشه انسان‌های دوران خود بیان کرده‌اند. آمدن پیامبر جدید و آوردن کتاب جدید نشانگر این است که بخشی از تعلیمات پیامبر قبلی، اکنون نمی‌تواند پاسخگوی نیازهای مردم باشد.

۲- **دستور پیامبر پیشین به پیروی از پیامبر خدا ﷺ:** هر پیامبری که می‌آمد به آمدن پیامبر بعدی بشارت می‌داد و بر پیروی از او تأکید می‌کرد. بنابراین، وجود دو یا چند دین در یک زمان نشانگر این است که پیروان پیامبر قبلی به آخرین پیامبر ایمان نیاورده‌اند و این کار به معنای سرپیچی از فرمان خدا و عدم پیروی از پیامبران گذشته است.

۳- **عدم تحریف قرآن و تحریف سایر کتاب‌های آسمانی:** علاوه بر این، امروزه به‌جز قرآن کریم هیچ کتاب آسمانی دیگری وجود ندارد که بتوان گفت محتوای آن به طور کامل از جانب خدا است و انسان‌ها آن را کم و زیاد نکرده‌اند و با اطمینان خاطر بتوان از آن پیروی کرد.

• **نتیجه:** بنابراین تنها دینی که می‌تواند مردم را به رستگاری دنیا و آخرت برساند، اسلام است: ﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾

(یکی بودن راه پیامبران)

• برخی تصور می‌کنند پیامبران مانند فروشندگان کالا هستند که هر کدام برای خود مغازه‌ای باز کرده و کالای خود را تبلیغ می‌کنند و مردم می‌توانند بین آن کالاها یکی را انتخاب نمایند. در صورتی که پیامبران مانند معلمان یک مدرسه‌اند که پایه‌های مختلف تحصیلی را به ترتیب تدریس می‌کنند و هر کدام مطالب سال قبل را تکمیل می‌کنند. آنان مردم را به سوی خدا دعوت می‌کردند نه به سوی خود و همه یک راه و یک سخن داشته‌اند و همه یکدیگر را تأیید کرده‌اند.

• بنابراین اگر کسی به آخرین پیامبر الهی ایمان بیاورد، در واقع به تمام پیامبران سابق نیز ایمان آورده است.

توضیح

در این بخش با ذکر چند نکته به یک نتیجه می‌رسد. نکات:

- آمدن پیامبر جدید پس از هر پیامبر قبلی، به معنای این است که بخشی از تعلیمات پیامبر قبلی پاسخگوی نیاز مردم آن زمان نبوده است.
- با توجه به تأکید هر پیامبر به پیروی از پیامبر بعد از خود و

- بشارت‌دادن به آن، وجود دو یا چند دین در یک زمان به معنای این است که مردم از آخرین پیامبر پیروی نکرده‌اند.
- به‌جز قرآن همه کتاب‌های آسمانی دچار تحریف شدند.
- نتیجه: باید از اسلام و قرآن که آخرین دین و کتاب آسمانی است، پیروی نمود و همه پیامبران نیز یکدیگر را تأیید کرده‌اند.

سوره آل عمران، آیه ۸۵

وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ
و هر کس که دینی جز اسلام اختیار کند از او پذیرفته نخواهد شد.
وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ
و در آخرت از زیان‌کاران خواهد بود.

اسلام، تنها دین رستگارکننده انسان در دنیا و آخرت

فلن يقبل منه: عدم پذیرش دینی جز اسلام از انسان

و من يبتغ غير الاسلام ديناً:
انتخاب دینی جز دین اسلام

و هو في الآخرة من الخاسرين:
نتیجه آن، زیان‌کاری ابدی

۱- و من یبتغ غیر الاسلام دیناً

از فعل «یبتغ» می‌فهمیم که منظور آیه کسانی است که اسلام به آن‌ها رسیده، ولی آن را رها کرده و به سراغ مکاتب و ادیان دیگر رفته‌اند. مقصود از «اسلام» در این آیه، اسلام به معنای خاص، یعنی دین آخرین پیامبر خدا، حضرت محمد ﷺ است.

۲- فلن يقبل منه

خداوند به کسانی که دینی جز اسلام اختیار کنند، هشدار داده که از آن‌ها پذیرفته نمی‌شود. با آمدن اسلام و آخرین پیامبر، دین دیگری غیر از آن مورد قبول نیست: رد مطلق و بی‌اعتباری سایر آیین‌ها در برابر اسلام.

۳- و هو فی الآخرة من الخاسرين

نتیجه و ثمره رهاکردن دین جامع اسلام، خسارت ابدی در آخرت است. در نتیجه انتخاب اسلام موجب و علت نجات از زیان‌کاری و خسارت و رسیدن به رستگاری است.

۴- نکته ترکیبی

(درس ۱. یازدهم) خداوند در آیات: ﴿وَالْعَصْرَ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خَسْرٍ أَلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالحَقِّ وَتَوَّصُوا بِالصَّبْرِ﴾ نیز شروط نجات از خسران را برای انسان بیان نموده است.

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

کنکور

۷۲۲- در میان تمام ادیان الهی هیچ تضاد ذاتی وجود ندارد. اگر اختلافی بین اهل کتاب دیده می‌شود، ناشی از چیست و کدام آیه شریفه، مؤید آن است؟

(تهری ۹۶ با تغییر)

- ۱) ظلم و حسد اهل کتاب پس از آگاهی به حقایق - «ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی ...»
- ۲) ظلم و حسد اهل کتاب پس از آگاهی به حقایق - «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است ...»
- ۳) کوشش آن‌ها برای دعوت مسلمانان به مذهب خود - «ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی ...»
- ۴) کوشش آن‌ها برای دعوت مسلمانان به مذهب خود - «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است ...»

۷۲۳- خداوند در قرآن به حضرت نوح و سایر پیامبران علیهم‌السلام چه سفارشی فرموده و این امر ناظر بر کدام هدایت است؟

(انسانی ۹۶ با تغییر)

- ۱) «بر آیین ابراهیم حق گرا بمانید» - تشریحی
- ۲) «بر آیین ابراهیم حق گرا بمانید» - عمومی
- ۳) «دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید» - تشریحی
- ۴) «دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید» - عمومی

۷۲۴- با وجود این که اساس دعوت پیامبران دین واحد بوده است، دلیل چنددینی چیست و کدام آیه شریفه، حاکی از آن است؟

(زبان ۹۶ با کمی تغییر)

- ۱) تجاوز آگاهانه مردم به اصالت دعوت - «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیبمودند مگر ...»
- ۲) ناآگاهی مردم از ایجاد اختلاف در دین خدا - «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیبمودند مگر ...»
- ۳) تجاوز آگاهانه مردم به اصالت دعوت - «ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی؛ بلکه یکتاپرست و مسلمان بود ...»
- ۴) ناآگاهی مردم از ایجاد اختلاف در دین خدا - «ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی؛ بلکه یکتاپرست و مسلمان بود ...»

۷۲۵- نتیجه تکامل جامعه انسانی چیست و آن جا که «روش‌ها و شیوه‌های برخورد با مسائل، مطابق با نیازهای حادث اعمال می‌گردد» کدام یک از عوامل بی‌نیازی از پیامبر، معمول می‌گردد؟

(ترکیبی تهری ۹۵ و هنر ۹۲)

- ۱) وحدت شریعت - اختیارات حاکم نظام اسلامی
- ۲) ختم نبوت - اختیارات حاکم نظام اسلامی
- ۳) وحدت شریعت - توجه به نیازهای متغیر در عین توجه به نیازهای ثابت
- ۴) ختم نبوت - توجه به نیازهای متغیر در عین توجه به نیازهای ثابت

۷۲۶- چه عاملی سبب شد تا تعالیم الهی در طول زمان‌های مختلف در میان مردم بماند و جزء آداب و فرهنگ آنان شود؟

(انسانی ۹۵ با کمی تغییر)

- ۱) پاسخگویی جامع ادیان الهی به همه نیازهای زمانه
- ۲) آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه زندگی
- ۳) استمرار و پیوستگی در دعوت
- ۴) رشد تدریجی سطح فکر مردم

۷۲۷- آمدن پیامبران متعدد به چه منظوری بوده است و کدام عبارت، به این موضوع اشاره دارد؟

(هنر ۹۵ با تغییر)

- ۱) تعلیمات اصیل و تحریف‌نشده را به انسان‌های دوران خود ابلاغ کنند - «اتَا مَعَاشِرَ الْأَنْبِيَاءِ أَمْرًا أَنْ نَكَلِّمَ النَّاسَ ...»
- ۲) تعلیمات اصیل و تحریف‌نشده را به انسان‌های دوران خود ابلاغ کنند - ﴿أَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَ حَرَّمَ الزَّيْبَ﴾
- ۳) دین الهی را درخور فهم و اندیشه انسان‌های دوران خود بیان کنند - «اتَا مَعَاشِرَ الْأَنْبِيَاءِ أَمْرًا أَنْ نَكَلِّمَ النَّاسَ ...»
- ۴) دین الهی را درخور فهم و اندیشه انسان‌های دوران خود بیان کنند - ﴿أَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَ حَرَّمَ الزَّيْبَ﴾

۷۲۸- یکی از علت‌های آمدن پیامبران متعدد در طول تاریخ پربرتک رسالت «رشد تدریجی سطح فکر مردم» بوده است. این مفهوم از دقت در پیام کدام عبارت استنباط می‌شود؟

(زبان ۹۵ با تغییر)

- ۱) ﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَ أُنزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَ الْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسَ بِالْقِسْطِ﴾
- ۲) ﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَ مَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ﴾
- ۳) «اتَا مَعَاشِرَ الْأَنْبِيَاءِ أَمْرًا أَنْ نَكَلِّمَ النَّاسَ عَلَى قَدْرِ عَقُولِهِمْ»
- ۴) ﴿وَ مَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ﴾

۷۲۹- چه چیزی موجب باقی ماندن تعالیم پیامبران در زندگی و آداب و فرهنگ مردم و ماندگاری پیام الهی گردید؟

(ریاضی ۹۳ با کمی تغییر)

- ۱) رشد تدریجی سطح فکر جوامع و اقوام مختلف بشری
- ۲) استمرار در دعوت پیامبران و تبلیغ مستمر دین الهی
- ۳) درک صحیح مردم از پیام الهی و سخن گفتن در حد توان آنان
- ۴) ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه ارتباطات

۷۳۰- آیه شریفه: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیبمودند مگر ...» کدام ویژگی تفرقه‌افکنان را مورد انتقاد قرار داده است؟

(انسانی ۹۳ با کمی تغییر)

- ۱) بی‌توجهی آنان به لزوم دستیابی به کتاب‌های آسمانی و هدایت انسان
- ۲) نداشتن علم و آگاهی و بی‌توجهی به لزوم علم‌آموزی و دریافت هدایت
- ۳) آگاهی آنان از حقیقت و طغیان و حسد با وجود درک واقعیت
- ۴) ایجاد اختلاف و شبهات بر مبنای تفکر و تعقل در کتاب‌های الهی

(فارج از کشور ۹۳)

۷۳۱- آن جا که تعلیمات پیامبر متقدم، در برابر تندباد ویرانگر تحریف قرار گیرد،

- ۱) وجوب مقابله با آن رویداد بر دوش آمران به معروف و ناهیان از منکر است.
- ۲) پیامبری به مشیت خداوند برانگیخته می‌شود که مصدق دعوت پیشین و هادی مردم باشد.
- ۳) وظیفه عالمان آن دین است که وحی الهی را از آسیب آن تندباد مخرب عقاید، حفظ کنند.
- ۴) خدای متعال، موضع‌گیری سرسختانه مقابل آن رویداد ویرانگر را وظیفه تمام مکلفان، اعلام کرده است.

۷۳۲- از دقت در پیام آیه شریفه: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیبمودند مگر ...» دریافت می‌گردد که

(تهری ۹۳ با تغییر)

- ۱) اهل کتاب در برابر دعوت پیامبر خود، آگاهانه علم مخالفت توأم با ستم، برافراشتند.
- ۲) اسلام، که همان تسلیم در برابر دعوت پیامبران است، نارضایتی خود را از ایجاد اختلاف در دین خدا، اعلام می‌دارد.
- ۳) اساس دعوت پیامبران از آدم تا خاتم، دین واحد بوده است و اختلاف در برداشت، عامل حدوث چنددینی بوده است.
- ۴) اساس دعوت پیامبران، دین واحد بوده است و چنددینی، تابعی از آگاهی توأم با تجاوز آنان به اصالت دعوت بوده است.

(انسانی ۹۳ با تغییر)

۷۳۳- آن جا که طغیان و ظلم، تابعی از آگاهی و موجب نافرمانی از امر خداوند متعال شود، پیام کدام آیه ترسیم می‌شود؟

- ۱) «و آن چه را ما به ابراهیم و موسی و عیسی توصیه نمودیم، این بود که دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید.»
- ۲) «این دین آیین پدرتان ابراهیم است و او شما را از پیش مسلمان نامید.»
- ۳) «ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی؛ بلکه یکتاپرست و مسلمان بود.»
- ۴) «اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیبمودند مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند.»

۷۳۴- آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی، زمینه‌ساز است و صیانت قرآن از تندباد دیرینه تحریف، معلول بود که

(هنر ۹۳)

مهر بر آن، قرار داد.

- ۱) ختم نبوت - عنایت الهی - جاودانگی
- ۲) رشد عقلی - عنایت الهی - جاودانگی
- ۳) ختم نبوت - اهتمام پیامبر ﷺ - الهی بودن
- ۴) رشد عقلی - اهتمام پیامبر ﷺ - الهی بودن

۷۳۵- اگر بگوییم: «خداوند، یک دین برای پیامبران وضع کرده و از آنان خواسته که آن را به پادارند و در آن، گرفتار تفرقه نشوند.» پیام کدام آیه را ترسیم کرده‌ایم؟

(فارج از کشور ۹۲ با تغییر)

- ۱) «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیبمودند ...»
- ۲) «این دین آیین پدرتان ابراهیم است و او شما را از پیش مسلمان نامید ...»
- ۳) «خداوند از دین همان را برایتان بیان کرد که نوح را بدان سفارش نمود ...»
- ۴) «ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی، بلکه یکتاپرست و مسلمان بود ...»

۷۳۶- ریشه پیدایش ادیان مختلف از دقت در پیام آیه شریفه به دست می‌آید، اگر بگوییم: «هر پیامبری دین الهی را متناسب با زبان خاص

(تهری ۹۲ با کمی تغییر)

برای مردم زمان خود تبلیغ می‌کند.» به اشاره کرده‌ایم.

- ۱) «آن چه به ابراهیم، موسی و عیسی توصیه نمودیم، این بود که دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید ...» - استمرار و پیوستگی در دعوت
- ۲) «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیبمودند مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند» - استمرار و پیوستگی در دعوت
- ۳) «آن چه به ابراهیم، موسی و عیسی توصیه نمودیم، این بود که دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید ...» - رشد تدریجی سطح فکر مردم
- ۴) «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیبمودند مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند» - رشد تدریجی سطح فکر مردم

۷۳۷- فطرت مشترک انسانی و ویژگی‌های فطری مشترک، ملازم با عنایت خداوند، در قرارداد یک برنامه کلی برای دستیابی به هدف مشترک

(زبان ۹۲ با تغییر)

است. این مفهوم، از دقت در پیام کدام آیه به دست می‌آید؟

- ۱) «ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی»
- ۲) «دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید.»
- ۳) «هر کس دینی جز اسلام اختیار کند، از او پذیرفته نخواهد شد.»
- ۴) «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است.»

(فارج از کشور ۹۱ با کمی تغییر)

۷۳۸- لازمه استقرار و ماندگاری یک دعوت، و در حقیقت

- ۱) تبلیغ دائمی و مستمر همراه با ایمان استوار است - پیدایش ادیان مختلف مورد قبول قرآن می‌باشد.
- ۲) پایبندی به اصول و ارزش‌های آن می‌باشد - پیدایش ادیان مختلف مورد قبول قرآن می‌باشد.
- ۳) تبلیغ دائمی و مستمر همراه با ایمان استوار است - دین همه انبیا یکی بوده اما در برخی احکام فرعی تفاوت داشتند.
- ۴) پایبندی به اصول و ارزش‌های آن می‌باشد - دین همه انبیا یکی بوده اما در برخی احکام فرعی تفاوت داشتند.

۷۳۹- با توجه به آیه شریفه: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیبمودند مگر ...» اهل کتاب اختلاف نکردند مگر

(هنر ۹۱ با کمی تغییر)

بعد از و اختلافشان از روی بود و منشأ این اختلاف و چنددینی

- ۱) ناآگاهی از دستورهای الهی - جهل و نادانی - آن دسته از اهل کتاب بوده‌اند که با آمدن پیامبر در مقابل دعوت او ایستاده و پیامبری او را انکار کردند.
- ۲) ناآگاهی از دستورهای الهی - جهل و نادانی - ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه کتب انبیای قبلی بوده است.
- ۳) آن که از حقیقت آگاه شدند - ظلم و حسد - ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه کتب انبیای قبلی بوده است.
- ۴) آن که از حقیقت آگاه شدند - ظلم و حسد - آن دسته از اهل کتاب بوده‌اند که با آمدن پیامبر در مقابل دعوت او ایستاده و پیامبری او را انکار کردند.

(قارچ از کشور ۹۰ با کمی تغییر)

۷۴۰- از تدبّر در حدیث: «أنا معاشر الانبياء امرنا ان نكلّم الناس على قدر عقولهم» کدام مفهوم مستفاد می‌گردد؟

- ۱) همه پیامبران رساننده پیام خدای واحد بوده‌اند.
- ۲) رشد عقلی دادن به انسان‌های هر زمان، زمینه‌ساز هدایت آنان است.
- ۳) میزان درک و فهم انسان‌های هر زمان، تأثیرگذار در سطح تعلیمات انبیا می‌باشد.
- ۴) مأموریت نهاده‌شده بر دوش انبیا در هر زمان، رشد عقلی دادن به انسان می‌باشد.

۷۴۱- مفهوم این کلام پیامبر گرامی اسلام ﷺ که می‌فرماید: «أنا معاشر الأنبياء أمرنا أن نكلّم الناس على قدر عقولهم» حاکی از می‌باشد و

(ترکیبی تهری ۹۰ و قارچ از کشور ۸۹)

آمدن پیامبران متعدد برای این بوده است که

- ۱) رعایت سطح درک انسان‌ها در ابلاغ پیام الهی - حکمت خداوند اقتضا می‌کند برای هدایت بشر، پیامبرانی برگزیده شوند.
- ۲) لزوم استمرار و پیوستگی در دعوت - پیامبران دین الهی را درخور فهم و اندیشه‌های دوران خود بیان کنند.
- ۳) لزوم استمرار و پیوستگی در دعوت - حکمت خداوند اقتضا می‌کند برای هدایت بشر، پیامبرانی برگزیده شوند.
- ۴) رعایت سطح درک انسان‌ها در ابلاغ پیام الهی - پیامبران دین الهی را درخور فهم و اندیشه‌های دوران خود بیان کنند.

(ریاضی ۸۹ با کمی تغییر)

۷۴۲- آیه شریفه ریشه پیدایش ادیان مختلف را بیان می‌کند و پیدایش ادیان مورد قبول قرآن

- ۱) «و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیمودند، مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند ...» - است.
- ۲) «و آنچه به ابراهیم، موسی و عیسی توصیه نمودیم، این بود که دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید ...» - است.
- ۳) «و آنچه به ابراهیم، موسی و عیسی توصیه نمودیم، این بود که دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید ...» - نیست.
- ۴) «و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیمودند، مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند ...» - نیست.

(قارچ از کشور ۸۸ با تغییر)

۷۴۳- طبق حدیث شریف «انا معاشر الانبياء امرنا ان نكلّم الناس على قدر عقولهم» موضوع از علل نبوت است.

- ۱) رشد تدریجی سطح فکر مردم - تجدید
- ۲) رشد تدریجی سطح فکر مردم - ختم
- ۳) پیش‌بینی راه‌های پاسخگویی به نیازهای زمانه - تجدید
- ۴) پیش‌بینی راه‌های پاسخگویی به نیازهای زمانه - ختم

۷۴۴- با توجه به آیه ۱۹ سورة آل عمران: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیمودند مگر ...»، علت اختلاف اهل

(انسانی ۸۸ با تغییر)

کتاب کدام مورد بود؟

- ۱) یهودیان و مسیحیان هر کدام مردم را به راه خود دعوت می‌کردند.
- ۲) چون تعلیمات پیامبر قبلی یا از بین رفته بود و یا تخریب کلی شده بود.
- ۳) چون جهل داشتند از روی ستم و تجاوز این اختلاف را به راه انداختند.
- ۴) با این که علم داشتند از روی ظلم و حسد این اختلاف را به راه انداختند.

(هنر ۸۸ با تغییر)

۷۴۵- پیام حدیث شریف: «أنا معاشر الانبياء امرنا أن نكلّم الناس على قدر عقولهم» این است که معلول بوده است.

- ۱) وحدت دعوت انبیا - فطرت واحد انسان‌ها
- ۲) تعدّد انبیا - رشد تدریجی سطح فکر مردم
- ۳) تعدّد انبیا - لزوم استمرار و پیوستگی در دعوت
- ۴) وحدت دعوت انبیا - لزوم استمرار و پیوستگی در دعوت

(زبان ۸۸ با کمی تغییر)

۷۴۶- با توجه به این که خداوند یک دین برای انسان‌ها فرستاده است، منشأ اختلاف و چنددینی چیست؟

- ۱) دسته‌ای از دانشمندان دینی که با آمدن پیامبر جدید در مقابل دعوت او ایستاده و او را به عنوان پیامبر نپذیرفته‌اند.
- ۲) به علت ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه کتابت، تعلیمات انبیای قبلی به تدریج فراموش گردید.
- ۳) آمدن پیامبران متعدد برای این بوده است که آن‌ها دین الهی را درخور فهم و اندیشه انسان‌های دوران خود بیان کنند.
- ۴) تعدد پیامبران به معنای تعدد و اختلاف در دین و اصول دعوت آنان نیست، بلکه تبلیغ یک دین در شرایط متفاوت است.

۷۴۷- با توجه به آیه شریفه: «دین در نزد خدا، اسلام است» به سبب وجود ویژگی‌های است، خداوند یک برنامه کلی در اختیار انسان قرار

(فنی و مره ای ۸۸)

داده است که

- ۱) فطری که مشترک بین انسان‌ها - در تمام دوره‌ها دین خدا با نام «اسلام» در میان مردم معروف بوده است.
- ۲) فطری که مشترک بین انسان‌ها - حقیقت دین، دارای ماهیتی است که بهترین معرف آن لفظ اسلام است.
- ۳) دین که مشترک بین همه مردم - حقیقت دین، دارای ماهیتی است که بهترین معرف آن لفظ اسلام است.
- ۴) دین که مشترک بین همه مردم - در تمام دوره‌ها دین خدا با نام «اسلام» در میان مردم معروف بوده است.

۷۴۸- پیام حدیث: «أنا معاشر الانبياء امرنا أن نكلّم الناس على قدر عقولهم» مبین کدام یک از دلایل تعدّد انبیای الهی، ضمن وجود و قبول یک برنامه

(زبان ۸۷ با تغییر)

می‌باشد؟

- ۱) عدم بلوغ عقلی و آمادگی کامل برای دریافت و پذیرش فرمان خداوند
- ۲) دستخوش تحریف قرار گرفتن تعلیمات انبیای الهی در طول زمان
- ۳) رشد تدریجی سطح فکر جوامع و اقوام هم‌زمان با نبوت رسولان
- ۴) وفقه‌ناپذیری و استمرار دعوت توحیدی رسولان به منظور اتمام حجت بر انسان

۷۴۹- کدام ویژگی در انسان‌ها عامل این امر شده که خداوند یک برنامه کلی در اختیار آن‌ها گذاشته تا آنان را به هدف مشترکی برساند؟

(فنی و مره ای ۸۷)

- ۱) فطرت که در میان انسان‌ها مشترک است.
- ۲) بهره‌مند شدن از شکوفایی استعداد تفکر و تعقل
- ۳) گزینه که عامل خواسته‌های مشترک آن‌هاست.
- ۴) قدرت اختیار و تصمیم‌گیری در کارهای فردی و اجتماعی

۷۵۰- به فراموشی سپرده شدن تدریجی تعلیمات انبیا که ضرورت تجدید نبوت را در طول تاریخ رسالت، ایجاب می‌کرد، بود.

(ریاضی ۸۶ با کمی تغییر)

- ۱) معلول ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه کتابت
- ۲) معلول رشد تدریجی سطح فکر جوامع و اقوام و عدم توانایی آنان در گرفتن برنامه کامل زندگی
- ۳) علت رشد تدریجی سطح فکر جوامع و اقوام و عدم توسعه کتابت و وضع زندگی اجتماعی آنان
- ۴) علت پایین بودن سطح فرهنگ و عدم توانایی انسان‌ها در گرفتن برنامه کامل زندگی

۷۵۱- از دقت در این کلام پیامبر گرامی اسلام ﷺ که فرمود: «أنا معاشر الانبياء أمرنا أن نكلم الناس على قدر عقولهم» مفهوم می‌گردد که می‌باشد.

(تبری ۸۶)

- ۱) تکلم با مردم به زبان آنان، مأموریت نهاده شده بر دوش انبیا
- ۲) رشد عقلی دادن به انسان‌های هر زمان، زمینه‌ساز هدایت آنان
- ۳) مأموریت نهاده شده بر دوش انبیا در هر زمان، رشد عقلی دادن به انسان
- ۴) میزان درک و فهم انسان‌های هر زمان، تأثیرگذار در سطح تعلیمات انبیا

۷۵۲- با توجه به حدیث: «أنا معاشر الانبياء أمرنا أن نكلم الناس على قدر عقولهم» علت آمدن پیامبران متعدد چیست و منشأ اختلاف و چنددینی

(هنر ۸۶ با تغییر)

کدام است؟

- ۱) استمرار و پیوستگی در دعوت - دسته‌ای از دانشمندان دینی بودند که در مقابل دعوت پیامبر مقاومت می‌کردند.
- ۲) استمرار و پیوستگی در دعوت - سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی مردم و از بین رفتن تعلیمات پیامبران قبل
- ۳) رشد تدریجی سطح فکر مردم - سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی مردم و از بین رفتن تعلیمات پیامبران قبل
- ۴) رشد تدریجی سطح فکر مردم - دسته‌ای از دانشمندان دینی بودند که در مقابل دعوت پیامبر مقاومت می‌کردند.

تالیفی

۷۵۳- تکمیل‌کننده این عبارت قرآنی کدام است؟ «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیبموندند مگر پس از آن که ...»

- ۱) پیامبر اسلام برای آن‌ها علم آورد و به دلیل تضادی که میان تعلیم آن‌ها با تعلیم اسلام بود.
- ۲) منافع خود را در خطر دیدند، از روی جهل و نادانی نسبت به حقیقت، همه را نادیده گرفتند.
- ۳) حقیقت را که امر واحدی بود، از روی طغیان و ظلم پوشاندند و به ستمگری پرداختند.
- ۴) به حقانیت آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت.

۷۵۴- منظور از «فطرت» انسان در تعلیم اسلامی چیست و ویژگی‌های فطری مشترک چه نقشی در هدایت انسان دارد؟

- ۱) آفرینش خاص انسان و ویژگی‌هایی که خداوند در اصل آفرینش وی قرار داده است - ارسال پیامبران متعدد برای تبیین دین واحد
- ۲) استعدادهایی که به صورت گرایش و توانایی‌های خاص در هر انسانی جلوه می‌کند - ارسال پیامبران متعدد برای تبیین دین واحد
- ۳) آفرینش خاص انسان و ویژگی‌هایی که خداوند در اصل آفرینش وی قرار داده است - در اختیار قراردادن یک برنامه کلی به انسان‌ها
- ۴) استعدادهایی که به صورت گرایش و توانایی‌های خاص در هر انسانی جلوه می‌کند - در اختیار قراردادن یک برنامه کلی به انسان‌ها

۷۵۵- عبارت قرآنی: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است» به کدام‌یک از مفاهیم اشاره دارد و ادامه آیه بیان‌کننده چه مفهومی است؟

- ۱) دین مورد قبول نزد خداوند - مخالفت اهل کتاب با عالمان آن‌ها مبنی بر ظهور آخرین حجت الهی
- ۲) تحریف تعلیمات ادیان پیش از اسلام - مخالفت اهل کتاب با عالمان آن‌ها مبنی بر ظهور آخرین حجت الهی
- ۳) تحریف تعلیمات ادیان پیش از اسلام - اختلاف اهل کتاب نسبت به پیامبر خاتم ﷺ و علت آن
- ۴) دین مورد قبول نزد خداوند - اختلاف اهل کتاب نسبت به پیامبر خاتم ﷺ و علت آن

۷۵۶- در آیات قرآن، آیین حضرت ابراهیم ﷺ چگونه معرفی شده است و این بیان، نفی دیدگاه کدام دسته را روشن می‌سازد؟

- ۱) یکتاپرست و مسلمان - مسیحیان و یهودیان که او را پیرو آیین خود می‌دانستند.
- ۲) شیعه و پیرو - مسیحیان و یهودیان که او را پیرو آیین خود می‌دانستند.
- ۳) یکتاپرست و مسلمان - مسلمانانی که آیین خود و پیروی از آن را منحصر به دوران پس از پیامبر اکرم ﷺ می‌شمردند.
- ۴) شیعه و پیرو - مسلمانانی که آیین خود و پیروی از آن را منحصر به دوران پس از پیامبر اکرم ﷺ می‌شمردند.

۷۵۷- «عادلانه بودن نظام هستی»، «کسب فضائل اخلاقی و دوری از ردائل» و «بنای جامعه بر اساس عدالت» به ترتیب در کدام حیطة برنامه واحد الهی

قرار می‌گیرد؟

- ۱) عمل - ویژگی‌های فطری - عمل
- ۲) عمل - عمل - ویژگی‌های فطری
- ۳) ایمان - عمل - عمل
- ۴) ایمان - ویژگی‌های فطری - ویژگی‌های فطری

۷۵۸- جاودان ماندن خداپرستی، عدالت‌طلبی، کرامت‌های اخلاقی میان انسان‌ها و محو هرگونه شرک، ظلم و رذائل اخلاقی، معلول کدام عامل در طول زمان‌های مختلف است و چه ثمره‌ای را در بر داشت؟

- ۱) آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی - پاسخگویی به نیازهای متعدد بشر در دوره‌های مختلف و عدم کمبود و نیاز در همه زمان‌ها و مکان‌ها
- ۲) استمرار و پیوستگی پیامبران در دعوت به همراه ایمان استوار و تلاش بی‌مانند - عجین شدن تعالیم الهی با سبک زندگی و آداب و فرهنگ مردم و ناتوانی دشمنان دین در کنارگذاشتن آن
- ۳) آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی - عجین شدن تعالیم الهی با سبک زندگی و آداب و فرهنگ مردم و ناتوانی دشمنان دین در کنارگذاشتن آن
- ۴) استمرار و پیوستگی پیامبران در دعوت به همراه ایمان استوار و تلاش بی‌مانند - پاسخگویی به نیازهای متعدد بشر در دوره‌های مختلف و عدم کمبود و نیاز در همه زمان‌ها و مکان‌ها

۷۵۹- به غیر از وجود قوانین «ثابت و متغیر»، کدام ویژگی در دین اسلام پویایی و روزآمد بودن را برای آن رقم می‌زند و چه شرایطی محل اجرای آن را پدید می‌آورد؟

- ۱) وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم ﷺ - تضاد یک مورد مهم با مورد مهم‌تر
- ۲) اختیارات حاکم نظام اسلامی - پیدایش مسائل و مشکلات جدید اقتصادی و اجتماعی
- ۳) وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم ﷺ - پیدایش مسائل و مشکلات جدید اقتصادی و اجتماعی
- ۴) اختیارات حاکم نظام اسلامی - تضاد یک مورد مهم با مورد مهم‌تر

۷۶۰- علت آیه شریفه: ﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ﴾ در کدام عبارت قرآنی بیان شده است و خداوند در مورد این افراد چه می‌فرماید؟

- ۱) «ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی، بلکه یکتاپرست و مسلمان بود» - آنان که از اسلام روی گردانند، فاسق‌اند.
- ۲) «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است» - در آخرت از زیانکاران خواهند بود.
- ۳) «ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی، بلکه یکتاپرست و مسلمان بود» - در آخرت از زیانکاران خواهند بود.
- ۴) «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است» - آنان که از اسلام روی گردانند، فاسق‌اند.

۷۶۱- وجود دو یا چند دین در یک زمان نشانگر کدام موضوع است و به چه معنا می‌باشد؟

- ۱) تعلیمات انبیا به تدریج فراموش می‌گردید یا تغییر می‌یافت - سرپیچی از فرمان خدا و عدم پیروی از پیامبران گذشته
- ۲) پیروان پیامبر قبلی به آخرین پیامبر ایمان نیاورده‌اند - سرپیچی از فرمان خدا و عدم پیروی از پیامبران گذشته
- ۳) تعلیمات انبیا به تدریج فراموش می‌گردید یا تغییر می‌یافت - بشارت‌دادن پیامبر سابق به ارسال پیامبر جدید و عدم توجه مردم به آن
- ۴) پیروان پیامبر قبلی به آخرین پیامبر ایمان نیاورده‌اند - بشارت‌دادن پیامبر سابق به ارسال پیامبر جدید و عدم توجه مردم به آن

۷۶۲- با توجه به آیه شریفه: ﴿أَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الزَّوْجَ﴾، نیازهای متغیر ما همان است که ، پاسخگوی انسان در هر زمان و مکان می‌باشند.

- ۱) شکل‌های خاص - مجموعه معارف و احکام موجود در قرآن از طریق وضع قوانین جدید به دست حاکم اسلامی
- ۲) شرایط ویژه - فقیهان و مجتهدان براساس آن اصل ثابت و با تحقیق و مطالعه در کتاب و سنت و تعیین حکم آن
- ۳) شکل‌های خاص - فقیهان و مجتهدان براساس آن اصل ثابت و با تحقیق و مطالعه در کتاب و سنت و تعیین حکم آن
- ۴) شرایط ویژه - مجموعه معارف و احکام موجود در قرآن از طریق وضع قوانین جدید به دست حاکم اسلامی

۷۶۳- چرا قرآن کریم نیازی به تصحیح ندارد و ثمره آن چیست؟

- ۱) اصل آن نزد پیامبر و امامان موجود است - جاودانه باقی خواهد ماند. ۲) هیچ کلمه‌ای بر آن افزوده یا از آن کم نگردید - ما را از هدایت بی‌نیاز نموده است.
- ۳) اصل آن نزد پیامبر و امامان موجود است - ما را از هدایت بی‌نیاز نموده است. ۴) هیچ کلمه‌ای بر آن افزوده یا از آن کم نگردید - جاودانه باقی خواهد ماند.

۷۶۴- تشخیص و تعیین زمان ختم نبوت در توان کیست و علت آن چیست؟

- ۱) خداوند - او پیامبران را می‌فرستد و اوست که نیاز یا عدم نیاز به پیامبر را در هر زمان تشخیص می‌دهد.
- ۲) خداوند - تشخیص این‌که در چه زمانی مردم به مرحله‌ای می‌رسند که از وجود کتاب الهی بی‌نیاز می‌شوند، فقط در توانایی خداست.
- ۳) پیامبر خاتم - اوست که دقیقاً می‌داند عوامل ختم نبوت فراهم شده یا نه و فقط او از چنین علمی برخوردار است.
- ۴) پیامبر خاتم - ایشان با ارتباط با خداوند متعال و از طریق رشد عقلی و فکری دادن به انسان‌های زمان خود، عوامل آن را فراهم نمود.

۷۶۵- با توجه به آیات قرآن، یهودیان و مسیحیان درباره چه چیز اختلاف کردند و علت اختلاف آن‌ها چه بود؟

- ۱) دین حضرت عیسی و حضرت موسی ﷺ - توطئه و دشمنی ایشان با آخرین پیامبر خدا
- ۲) دین اسلام - توطئه و دشمنی ایشان با آخرین پیامبر خدا
- ۳) دین حضرت عیسی و حضرت موسی ﷺ - ستمگری و حسد آن‌ها نسبت به پیامبر
- ۴) دین اسلام - ستمگری و حسد آن‌ها نسبت به پیامبر

۷۶۶- در برنامه مشترک و کلی که خداوند به انسان‌ها ارزانی داشته، از انسان خواسته می‌شود تا (به ترتیب) از چه طریقی به ایمان قلبی دست یابد و در حیطة عمل تلاش نماید؟

- ۱) با اندیشه در خود و جهان هستی - با ایمانی که کسب کرده است.
- ۲) از راه شناخت بایدها و نبایدهای دین - با تلاش و مجاهدت در راه حق
- ۳) با اندیشه در خود و جهان هستی - با تلاش و مجاهدت در راه حق
- ۴) از راه شناخت بایدها و نبایدهای دین - با ایمانی که کسب کرده است.

۷۶۷- با توجه به آیه ۱۳ سوره شوری، خداوند یک دین برای انسان‌ها فرستاده و به همه پیامبران فرمان داده است تا

- ۱) به اسلام ایمان آورند و راه مخالفت در دین پیش نگیرند.
- ۲) دین اسلام را در میان مردم تبلیغ کنند و یکتاپرست بمانند.
- ۳) همان دین را در میان مردم به پا دارند و در آن تفرقه نکنند.
- ۴) مردم را به دین واحد توصیه نمایند و دچار پراکندگی نشوند.

۷۶۸- معنای «دین» و «اسلام» به ترتیب کدام است؟

- ۱) راه و روش - تسلیم‌بودن در برابر خداوند و به عقیده حق معتقدگشتن
- ۲) برنامه و اصول - اطاعت از پیامبران الهی و عمل به عقاید و احکام
- ۳) راه و روش - اطاعت از پیامبران الهی و عمل به عقاید و احکام
- ۴) برنامه و اصول - تسلیم‌بودن در برابر خداوند و به عقیده حق معتقدگشتن

۷۶۹- کدام یک از عوامل تجدید نبوت‌ها در عصر نزول قرآن علی‌رغم فرهنگ پایین مردم حجاز با آمادگی فکری و فرهنگی جوامع مختلف از بین رفت و این آمادگی، زمینه‌ساز کدام علت ختم نبوت گردید؟

- ۱) تحریف تعلیمات پیامبر پیشین - حفظ قرآن کریم از تحریف
- ۲) پایین‌بودن سطح درک انسان‌ها - حفظ قرآن کریم از تحریف
- ۳) تحریف تعلیمات پیامبر پیشین - آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی
- ۴) پایین‌بودن سطح درک انسان‌ها - آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی

۷۷۰- با توجه به حدیث شریف: «أنا معاشر الانبياء امرنا ان نكلم الناس على قدر عقولهم»، پیامبر اکرم ﷺ به کدام یک از علل تجدید نبوت‌ها اشاره نموده‌اند و این علت با کدام نتیجه ملازمه دارد؟

- ۱) استمرار و پیوستگی در دعوت - پیامبران الهی با ایمان استوار و تلاش بی‌مانند، در طول زمان‌های مختلف دین الهی را برای تکامل فکری انسان‌ها تبلیغ کنند.
- ۲) رشد تدریجی سطح فکر مردم - در هر عصر و دوره‌ای، پیامبران جدیدی مبعوث شدند تا اصول ثابت دین الهی را درخور اندیشه انسان‌های دوران خود بیان کنند.
- ۳) رشد تدریجی سطح فکر مردم - پیامبران الهی با ایمان استوار و تلاش بی‌مانند، در طول زمان‌های مختلف دین الهی را برای تکامل فکری انسان‌ها تبلیغ کنند.
- ۴) استمرار و پیوستگی در دعوت - در هر عصر و دوره‌ای، پیامبران جدیدی مبعوث شدند تا اصول ثابت دین الهی را درخور اندیشه انسان‌های دوران خود بیان کنند.

۷۷۱- اگر خداوند در همان آغاز آفرینش حضرت آدم ﷺ برنامه خود را برای زندگی انسان، یک بار برای همیشه بر حضرت آدم ﷺ نازل می‌کرد، به ترتیب چه اتفاقی برای انسان‌های همان عصر و انسان‌های سایر عصرها می‌افتاد؟

- ۱) آن را فراموش می‌کردند و از بین می‌رفت - دین دچار تحریف و یا نابودی کلی می‌شد.
- ۲) آن را نمی‌فهمیدند و درک نمی‌کردند - دین را به هر شکلی که می‌خواستند تفسیر می‌کردند.
- ۳) آن را فراموش می‌کردند و از بین می‌رفت - دین را به هر شکلی که می‌خواستند تفسیر می‌کردند.
- ۴) آن را نمی‌فهمیدند و درک نمی‌کردند - دین دچار تحریف و یا نابودی کلی می‌شد.

۷۷۲- خداوند در کدام عبارت شریفه، اعتقاد مسیحیان و یهودیان را در خصوص پیامبر قبل از ایشان مردود اعلام می‌کند؟

- ۱) «آن چه را ما به تو وحی می‌کردیم و به ابراهیم، موسی و عیسی توصیه کردیم» (۲) «این دین آیین پدران ابراهیم است و او شما را از پیش مسلمان نامید.»
- ۳) «ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی، بلکه یکتاپرست و مسلمان بود.» (۴) «هر کس که دینی جز اسلام اختیار کند، از او پذیرفته نخواهد شد.»

۷۷۳- تعالیم انبیا در کدام مورد با یکدیگر تفاوت داشته و علت آن چیست؟

- ۱) برخی احکام فرعی - تناسب با زمان و سطح آگاهی مردم و نیازهای هر دوره (۲) چگونگی اصل احکام - نیازهای ثابت و تغییر شکل آن‌ها به نیازهای متغیر
- ۳) برخی احکام فرعی - نیازهای ثابت و تغییر شکل آن‌ها به نیازهای متغیر (۴) چگونگی اصل احکام - تناسب با زمان و سطح آگاهی مردم و نیازهای هر دوره

۷۷۴- کدام عبارت شریفه با بیت اول هماهنگ است و با توجه به مفهوم اشاره‌شده در بیت دوم، نخستین عامل چیست؟

یکی خط است ز اول تا به آخر بر او خلق جهان گشته مسافر
بر او ختم آمده پایان این راه بر او نازل شده «ادعوا الی الله»

- ۱) «این دین آیین پدران ابراهیم است و او شما را از پیش مسلمان نامید ...» - آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی
- ۲) «خداوند از دین همان را برایتان بیان کرد که نوح را بدان سفارش نمود ...» - آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی
- ۳) «این دین آیین پدران ابراهیم است و او شما را از پیش مسلمان نامید ...» - وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم ﷺ
- ۴) «خداوند از دین همان را برایتان بیان کرد که نوح را بدان سفارش نمود ...» - وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم ﷺ

۷۷۵- آمدن پیامبر جدید و آوردن کتاب جدید نشانگر آن است که

- ۱) هر پیامبری دین الهی را درخور فهم و اندیشه انسان‌های دوران خود بیان می‌کند.
- ۲) نیاز به هدایت الهی از طریق ارسال کتاب تا آخرالزمان استمرار دارد.
- ۳) همه پیامبران مردم را به سوی خدا دعوت کرده‌اند و همه یکدیگر را تأیید نموده‌اند.
- ۴) بخشی از تعلیمات پیامبر قبلی، اکنون نمی‌تواند پاسخگوی نیازهای مردم باشد.

۷۷۶- کاربرد آیه شریفه: ﴿احل الله البيع و حرم الزبا﴾ برای فقیهان و مجتهدان کدام حالت است؟

- ۱) تأمین نیازهای ثابت از طریق قوانین ثابت
- ۲) تعیین قوانین ثابت براساس نیازهای متغیر
- ۳) تعیین قوانین متغیر براساس قوانین ثابت
- ۴) تأمین نیازهای متغیر از طریق قوانین متغیر

۷۷۷- خداوند در آیه ۷۸ سوره حج، کدام پیامبر الهی را «پدر» مسلمانان نامیده و سپس به کدام حقیقت اشاره نموده است؟

- ۱) نوح - حق‌گرا و مسلمان بود.
- ۲) نوح - شما را از پیش مسلمان نامید.
- ۳) ابراهیم - حق‌گرا و مسلمان بود.
- ۴) ابراهیم - شما را از پیش مسلمان نامید.

۷۷۸- اگر بخواهیم برای پیامبران الهی، تشبیهی ارائه نماییم، کدام مورد وافی به مقصود ما می‌باشد و وجه شباهت آن در چیست؟

- ۱) فروشنندگان کالا - ارائه و بیان راه و روش خود متناسب با سطح درک مردم
- ۲) معلمان یک مدرسه - تکمیل و تأیید گفته‌های پیشینیان خود
- ۳) فروشنندگان کالا - تکمیل و تأیید گفته‌های پیشینیان خود
- ۴) معلمان یک مدرسه - ارائه و بیان راه و روش خود متناسب با سطح درک مردم

۷۷۹- «ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه کتابت» چه اثری در تعلیمات انبیا می‌گذاشت و ثمره آن چه بود؟

- ۱) تعلیمات انبیا به تدریج فراموش می‌شد یا به گونه‌ای تغییر می‌یافت که با اصل آن متفاوت می‌شد - ارسال پیامبران بعدی
- ۲) هر پیامبری که مبعوث می‌شد، تعلیمات او به مردم در سطح فهم و درک مردم زمان خود بوده است - تفاوت در احکام هر دوره
- ۳) تعلیمات انبیا به تدریج فراموش می‌شد یا به گونه‌ای تغییر می‌یافت که با اصل آن متفاوت می‌شد - تفاوت در احکام هر دوره
- ۴) هر پیامبری که مبعوث می‌شد، تعلیمات او به مردم در سطح فهم و درک مردم زمان خود بوده است - ارسال پیامبران بعدی

۷۸۰- با توجه به آیه ۱۳ سوره شوری، خداوند از پیامبران می‌خواهد تا در چه چیز تفرقه نکنند و تکمیل‌کننده این فرمان الهی، عمل به کدام عبارت شریفه می‌باشد؟

- ۱) پیامبران الهی - دین نزد خداوند، اسلام است.
- ۲) دین خدا - دین نزد خداوند، اسلام است.
- ۳) دین خدا - دین را به پا دارید.
- ۴) پیامبران الهی - دین را به پا دارید.

۷۸۱- اگر برای حفظ استقلال سیاسی و اقتصادی کشور لازم باشد خرید و فروش برخی کالاها محدود شود، اسلام با ، راه را برای محدود نمودن مقررات و احکام خود باز گذاشته است که خود از مصادیق از علل پیامبر جدید است.

- ۱) وجود قوانین ثابت و متغیر - وجود امام معصوم علیه السلام پس از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله - نیازمندی به
- ۲) اختیارات حاکم نظام اسلامی - پویایی و روزآمد بودن دین اسلام - بی‌نیازی از
- ۳) وجود قوانین ثابت و متغیر - پویایی و روزآمد بودن دین اسلام - بی‌نیازی از
- ۴) اختیارات حاکم نظام اسلامی - وجود امام معصوم علیه السلام پس از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله - نیازمندی به

۷۸۲- چگونه پس از ختم نبوت، جامعه کمبودی از جهت رهبری و هدایت نخواهد داشت؟

- ۱) در نظر گرفتن اختیارات ویژه برای حاکم نظام اسلامی از طریق وضع قوانین جدید
- ۲) تعیین قوانین ثابت و متغیر توسط فقیهان و مجتهدان با تحقیق و مطالعه در کتاب و سنت
- ۳) حفظ قرآن کریم از تحریف در پرتو تلاش و کوشش مسلمانان، عنایت الهی و اهتمام پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله
- ۴) تداوم مسئولیت‌های پیامبر به‌جز دریافت وحی با تعیین امام معصوم از طرف خداوند

۷۸۳- آغاز نهضت علمی و فرهنگی بزرگ با ورود اسلام به سرزمین‌هایی همچون ایران، عراق، مصر و شام، ثمره کدام مورد بود؟

- ۱) آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی
- ۲) وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله
- ۳) پویایی و روزآمد بودن دین اسلام
- ۴) وجود قوانین متغیر در کنار قوانین ثابت

۷۸۴- مصادیق: «و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نپیمودند مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند ...» پیام کدام آیه شریفه را به فراموشی سپرده‌اند؟

- ۱) «ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی، بلکه یکتاپرست و مسلمان بود.»
- ۲) «این دین آیین پدرتان ابراهیم است و او شما را از پیش مسلمان نامید.»
- ۳) «آنچه را ما به تو، ابراهیم، موسی و عیسی توصیه نمودیم این بود که دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید.»
- ۴) «خداوند از دین همان را برایتان بیان کرد که نوح را بدان سفارش نمود.»

۷۸۵- از آیه شریفه: ﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ﴾ چه مفهومی دریافت می‌شود؟

- ۱) هر پیامبری که می‌آمد به آمدن پیامبر بعدی بشارت می‌داد و بر پیروی از او تأکید می‌کرد.
- ۲) به سبب ویژگی‌های فطری مشترک، خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته، این برنامه اسلام نام دارد.
- ۳) دین واحد عبارت است از تسلیم شدن در برابر فرامینی که از سوی خداوند صادر می‌شود.
- ۴) تنها دینی که می‌تواند مردم را به رستگاری دنیا و آخرت برساند، اسلام است.

۷۸۶- اگر بگوییم: «تشخیص این که در چه زمانی مردم به مرحله‌ای می‌رسند که می‌توانند کتاب آسمانی خود را حفظ کنند، در توانایی انسان نیست.» چگونه سخنی گفته‌ایم و این جمله چه مفهومی را به ما می‌آموزد؟

- ۱) درست - با توجه به اعلام ختم نبوت در زمان حضرت محمد ﷺ، درمی‌یابیم که عوامل بی‌نیازی از پیامبر جدید فراهم بوده است.
- ۲) نادرست - با تلاش و کوشش مسلمانان و در پرتو عنایت الهی و با اهتمام پیامبر اکرم ﷺ، قرآن کریم دچار تحریف نشد.
- ۳) درست - با تلاش و کوشش مسلمانان و در پرتو عنایت الهی و با اهتمام پیامبر اکرم ﷺ، قرآن کریم دچار تحریف نشد.
- ۴) نادرست - با توجه به اعلام ختم نبوت در زمان حضرت محمد ﷺ، درمی‌یابیم که عوامل بی‌نیازی از پیامبر جدید فراهم بوده است.

۷۸۷- خداوند به حضرت ابراهیم، موسی و عیسی چه توصیه‌ای نموده و این توصیه با وحی الهی به پیامبر اسلام چه نسبتی دارد؟

- ۱) پس از آگاهی از حقانیت دین، راه مخالفت نپیمایند - تکمیل شده است. ۲) دین را به پا دارند و در آن تفرقه نکنند - مطابق یکدیگرند.
- ۳) پس از آگاهی از حقانیت دین، راه مخالفت نپیمایند - مطابق یکدیگرند. ۴) دین را به پا دارند و در آن تفرقه نکنند - تکمیل شده است.

۷۸۸- استدلال قرآن برای این مطلب که: «تنها دینی که می‌تواند مردم را به رستگاری دنیا و آخرت برساند، اسلام است.» چیست؟

- ۱) دین اسلام در سطح درک و فهم مردم آخرالزمان است - دین اسلام ویژگی‌هایی دارد که می‌تواند پاسخگوی نیازهای بشر در دوره‌های مختلف باشد.
- ۲) هر پیامبری که می‌آمد به آمدن پیامبر بعدی بشارت می‌داد - دین اسلام ویژگی‌هایی دارد که می‌تواند پاسخگوی نیازهای بشر در دوره‌های مختلف باشد.
- ۳) هر پیامبری که می‌آمد به آمدن پیامبر بعدی بشارت می‌داد - به جز قرآن کریم هیچ کتاب آسمانی دیگری وجود ندارد که بتوان گفت محتوای آن به طور کامل از جانب خداست.
- ۴) دین اسلام در سطح درک و فهم مردم آخرالزمان است - به جز قرآن کریم هیچ کتاب آسمانی دیگری وجود ندارد که بتوان گفت محتوای آن به طور کامل از جانب خداست.

۷۸۹- از توجه در مفهوم کدام عبارت می‌فهمیم که: «وقتی خداوند پیامبر جدیدی برای هدایت مردم می‌فرستد، ادامه پیروی از دستورات پیامبر قبلی، مورد قبول خداوند نیست.»

- ۱) «این دین آیین پدرتان ابراهیم است و او شما را از پیش مسلمان نامید.»
- ۲) «ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی، بلکه یکتاپرست و مسلمان بود.»
- ۳) «اهل کتاب در آن، راه مخالفت نپیمودند مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند.»
- ۴) «و هر کس که دینی جز دین اسلام اختیار کند، از او پذیرفته نخواهد شد.»

۷۹۰- خصوصیت دینی که می‌تواند برای همیشه ماندگار باشد، چیست و نظام اسلامی بر چه اساس می‌تواند برای حمایت از تولید ملی و اشتغال بیشتر، مانع ورود کالاها بی شود که امکان تولید آن‌ها در کشور وجود دارد؟

- ۱) بتواند به همه سؤال‌ها و نیازهای انسان‌ها در همه زمان‌ها و مکان‌ها پاسخ دهد - اختیارات حاکم اسلامی
- ۲) بتواند به همه سؤال‌ها و نیازهای انسان‌ها در همه زمان‌ها و مکان‌ها پاسخ دهد - قوانین ثابت و متغیر
- ۳) قابلیت انطباق و انعطاف با تغییرات فکری و فرهنگی همه جوامع را داشته باشد - اختیارات حاکم اسلامی
- ۴) قابلیت انطباق و انعطاف با تغییرات فکری و فرهنگی همه جوامع را داشته باشد - قوانین ثابت و متغیر

۷۹۱- این مطلب که: «اگر کسی به آخرین پیامبر الهی ایمان بیاورد، در واقع به تمام پیامبران سابق نیز ایمان آورده است.» ثمره کدام دیدگاه است و با توجه به آیات قرآن، کسی که این گونه عمل نکند، چه وضعیتی دارد؟

- ۱) وقتی خداوند پیامبر جدیدی برای هدایت مردم می‌فرستد، تعلیمات پیامبر قبل پاسخگوی نیاز مردم نبوده است - ﴿فَاُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾
- ۲) پیامبران الهی یک راه و یک سخن داشته‌اند و همدیگر را تأیید کرده‌اند - ﴿هُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾
- ۳) وقتی خداوند پیامبر جدیدی برای هدایت مردم می‌فرستد، تعلیمات پیامبر قبل پاسخگوی نیاز مردم نبوده است - ﴿هُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾
- ۴) پیامبران الهی یک راه و یک سخن داشته‌اند و همدیگر را تأیید کرده‌اند - ﴿فَاُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ﴾

۷۱۱ | گزینه «۳»

تدبر در قرآن: صفحه ۸
با توجه به ادامه آیه که می‌فرماید: ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ تَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَ تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ﴾ دومین شرط برای جلوگیری از خسارت و زیان، عمل صالح است و علاوه بر آن، باید ایمان، حق و صبر نیز وجود داشته باشد تا سدّ زبان کاری انسان گردد.

۷۱۲ | گزینه «۴»

متن: صفحات ۹ و ۱۰
با کنار هم قرارگرفتن عقل و وحی می‌توان به پاسخ سؤال‌های اساسی دست یافت. البته انسان به علت دارابودن می‌تواند راه‌های دیگری را نیز برگزیند. انسان‌ها با تفکر در این برنامه و پی‌بردن به ویژگی‌ها و امتیازات آن، با اختیار خود این برنامه را انتخاب می‌کنند و در زندگی به کار می‌بندند.

۷۱۳ | گزینه «۳»

آیه: نساء، ۱۶۵
جلوگیری از هرگونه بهانه‌جویی و دلیل، از طریق ارسال پیامبران انجام شده است که خداوند در این خصوص می‌فرماید: ﴿رَسُولًا مَّبَشِّرِينَ وَ مَنذِرِينَ لئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حِجَّةٌ بَعْدَ الرِّسَالِ﴾

۷۱۴ | گزینه «۲»

متن: صفحه ۷
نیازهای برتر برآمده از سرمایه‌های ویژه‌ای است که خداوند به انسان عطا کرده است. این نیازها به تدریج به دل‌مشغولی، دغدغه و بالاخره به **سؤال‌هایی تبدیل می‌شوند** که تا پاسخ آن‌ها را نیابد، آرام نمی‌گیرد.

۷۱۵ | گزینه «۱»

متن: صفحه ۸
پاسخ‌ها باید:
الف) کاملاً درست و قابل اعتماد باشند؛ زیرا هر پاسخ احتمالی نیازمند تجربه است و راه‌های پیشنهادی هم بسیار زیاد و گوناگون است.
ب) همه‌جانبه باشد؛ زیرا ابعاد مختلف انسان، پیوند و ارتباط تنگاتنگی با هم دارند و نمی‌توان برای هر بعدی جداگانه برنامه‌ریزی کرد.

۷۱۶ | گزینه «۳»

آیه: انفال، ۲۴
خداوند می‌فرماید: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ﴾ ای کسانی که ایمان آورده‌اید، دعوت خدا و پیامبر را اجابت کنید، هرگاه که شما را به چیزی فرا می‌خواند که به شما زندگی و حیات می‌بخشد.

۷۱۷ | گزینه «۴»

حدیث: صفحه ۱۰
امام کاظم علیه السلام می‌فرماید: «آنان که در تعقل و تفکر برترند، نسبت به فرمان‌های الهی داناترند.»

۷۱۸ | گزینه «۲»

متن: صفحه ۱۰
انسان به علت دارابودن اختیار که در آیه: ﴿أَنَا هَدِيْنَاهُ السَّبِيْلَ أَمَّا شَاكِرًا وَ أَمَّا كَفُوْرًا﴾ به آن اشاره شده، می‌تواند راه‌های دیگری را نیز برگزیند، اما **چون هر برنامه دیگری غیر از برنامه خداوند نمی‌تواند پاسخ درستی به آن نیازها بدهد**، انسان زبان خواهد کرد و با دست خالی دنیا را ترک گفته و به دیار آخرت خواهد شتافت.

۷۱۹ | گزینه «۲»

حدیث: صفحه ۱۰ / متن: صفحه ۱۰
امام کاظم علیه السلام فرمود: «ای هشام، خداوند رسولانش را به سوی بندگان نفرستاد، جز برای آن‌که بندگان در پیام الهی تعقل کنند.» با کنار هم قرارگرفتن عقل و وحی می‌توان به پاسخ سؤال‌های اساسی دست یافت؛ زیرا در این حدیث نیز بر تعقل در وحی تأکید شده است.

۷۲۰ | گزینه «۴»

حدیث: صفحه ۷ / ترکیبی: درس ۱، دهم
امام سجاد علیه السلام پیوسته این دعا را می‌کرد که: «خدایا ایام زندگانی مرا به آن چیزی اختصاص بده که مرا برای آن آفریده‌ای.»

هدف خلقت که انسان برای آن آفریده شده است، در آیه: ﴿وَ مَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَ الْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ آمده که همان عبودیت و بندگی خدا می‌باشد.

۷۲۱ | گزینه «۲»

متن: صفحه ۱۰ / آیه: انسان، ۳
با کنار هم قرارگرفتن عقل و وحی می‌توان به پاسخ سؤال‌های اساسی دست یافت. البته انسان به علت دارابودن اختیار می‌تواند راه‌های دیگری را نیز برگزیند. در نتیجه، همبستگی عقل و وحی آن‌گاه تحقق می‌یابد که اختیار، مدد رسان عقل گردد، یعنی وقتی عقل در پیام الهی تفکر می‌کند، **اختیار آن را انتخاب نماید**. آیه: ﴿أَنَا هَدِيْنَاهُ السَّبِيْلَ أَمَّا شَاكِرًا وَ أَمَّا كَفُوْرًا﴾ حاکی از آن است.

پ.ن: کلمه «مدرس‌ان» به معنای «کمک‌کننده» است.

۷۲۲ | گزینه «۲»

آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۱۷
در این سؤال، علت اختلاف اهل کتاب مورد پرسش واقع شده است. اختلاف اهل کتاب ناشی از ستمگری و حسد آن‌ها نسبت به پیامبر صلی الله علیه و آله بود، نه ناآگاهی آنان. خداوند در این خصوص می‌فرماید: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیمودند مگر پس از آن‌که به حقانیت آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت.»

۷۲۳ | گزینه «۳»

آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۱۷ / ترکیبی: درس ۱، یازدهم
این آیه می‌فرماید: «خداوند از دین، همان را برایتان بیان کرد که نوح را بدان سفارش نمود و آن چه را ما به تو وحی کردیم و به ابراهیم و موسی و عیسی توصیه نمودیم، این بود که دین را به ما دارید و در آن تفرقه نکنید.»

هدایت انسان از طریق ارسال پیامبران، هدایت تشریحی است.

۷۲۴ | گزینه «۱»

آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۱۷
دلیل چنددینی یا اختلاف در دین که اهل کتاب باعث آن شدند، تجاوز آگاهانه مردم به اصالت دعوت بود، زیرا خداوند می‌فرماید: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیمودند مگر پس از آن‌که به حقانیت آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت.»

۷۲۵ | گزینه «۴»

متن: صفحات ۲۳ و ۲۴
نتیجه تکامل جامعه انسانی که آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی یا حفظ قرآن از تحریف یا انطباق نیازهای جدید با اصول ثابت از مصادیق آن است، ختم نبوت است.

منظور از «نیازهای حادث» یعنی «نیازهای جدید»، روش‌ها و شیوه‌های برخورد با مسائل که مطابق با نیازهای جدید اعمال می‌گردد، همان تشخیص شکل‌های خاص و نیازهای متغیر هستند که بیانگر «توجه به نیازهای متغیر در عین توجه به نیازهای ثابت» از عوامل ختم نبوت یا بی‌نیازی از پیامبر می‌باشد.

۷۲۶ | گزینه «۳»

متن: صفحه ۱۹
یکی از علل فرستادن پیامبران متعدد، «استمرار و پیوستگی در دعوت»

به پیامبر بود. در نتیجه گزینه‌های (۲) و (۳) که به مفاهیم دیگری اشاره نموده، نادرست است.

از میان گزینه‌های (۱) و (۴)، گزینه (۱) نیز نادرست است، زیرا اهل کتاب در برابر دعوت پیامبر ﷺ آگاهانه مخالفت کردند، نه دعوت پیامبر خود. در نتیجه پاسخ صحیح، گزینه (۴) است.

آیه: تدبیر در قرآن، صفحه ۱۷

گزینه «۴»

صورت سؤال بر علت اختلاف اهل کتاب در دین که ناشی از طغیان و ظلم آنان در برابر دعوت پیامبر ﷺ و آگاهانه بود و موجب نافرمانی از امر خداوند که همان عدم اختلاف در دین است، گردید، تأکید می‌کند. در نتیجه آیه: «اهل کتاب در آن، راه مخالفت نپیمودند مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند.» صحیح است.

متن: صفحه ۲۳

گزینه «۱»

آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی، علت یا زمینه‌ساز ختم نبوت است.

با تلاش و کوشش مسلمانان و در پرتو عنایت الهی و با اهتمامی که پیامبر اکرم ﷺ در جمع آوری و حفظ قرآن داشت، این کتاب دچار تحریف نشد و هیچ کلمه‌ای بر آن افزوده یا از آن کم نگردید. به همین جهت این کتاب، نیازی به «تصحیح» ندارد و جاودانه باقی خواهد ماند. با توجه به این قسمت، صیانت (حفظ) قرآن از تندباد دیرینه تحریف، معلول عنایت الهی و اهتمام پیامبر ﷺ است. (در این قسمت تمامی گزینه‌ها صحیح می‌باشد) و مهر جاودانگی را بر آن قرار داد.

آیه: تدبیر در قرآن، صفحه ۱۷

گزینه «۳»

خداوند در آیه ۱۳ سوره شوری می‌فرماید: «خداوند از دین همان را برایتان بیان کرد که نوح را بدان سفارش نمود و آن چه را ما به تو وحی کردیم و به ابراهیم و موسی و عیسی توصیه نمودیم، این بود که دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید.»

آیه: تدبیر در قرآن، صفحه ۱۷/ متن: صفحه ۱۹

گزینه «۴»

ریشه پیدایش ادیان مختلف، ناشی از اختلاف اهل کتاب در دین اسلام است که عبارت: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نپیمودند مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند.» بیانگر آن است. تبلیغ دین الهی متناسب با زبان خاص مردم هر زمان، به رشد تدریجی سطح فکر مردم اشاره دارد.

آیه: تدبیر در قرآن، صفحه ۱۷

گزینه «۴»

صورت سؤال بر «واحدبودن دین» تأکید دارد. عبارتی که به برنامه واحد الهی، یعنی اسلام به معنای «تسلیم‌بودن در برابر خداوند» اشاره دارد، عبارت: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است» می‌باشد.

متن: صفحه ۱۹

گزینه «۳»

لازمه ماندگاری یک پیام، تبلیغ دائمی و مستمر آن است. پیامبران الهی با ایمان استوار و تلاش بی‌مانند، در طول زمان‌های مختلف، دین الهی را تبلیغ می‌کردند.

محتوای اصلی دعوت پیامبران یکسان است و همه آن‌ها یک دین آورده‌اند. با این وجود، تعالیم انبیا در برخی احکام فرعی تفاوت داشته است.

است. پیامبران الهی با ایمان استوار و تلاش بی‌مانند، در طول زمان‌های مختلف، دین الهی را تبلیغ می‌کردند. این تداوم سبب شد تا تعالیم الهی جزء سبک زندگی و آداب و فرهنگ مردم شود و دشمنان دین نتوانند آن را به راحتی کنار بگذارند.

متن: صفحه ۱۹/ حدیث: صفحه ۲۰

گزینه «۳»

بیان دین الهی درخور فهم و اندیشه انسان‌های دوران خود، بیانگر «رشد تدریجی سطح فکر مردم» و ابلاغ تعلیمات اصیل و تحریف‌نشده به انسان‌های دوران خود، بیانگر «تحریف تعلیمات پیامبر پیشین» است که هر دو از علل آمدن پیامبران متعدد می‌باشد. اما عبارتی که با قسمت دوم سؤال متناسب باشد، در گزینه (۳) آمده که پیامبر اکرم ﷺ در خصوص بیان دین الهی درخور فهم و اندیشه انسان‌ها فرموده‌اند: «انا معاشر الانبیاء امرنا ان نکلّم الناس علی قدر عقولهم.»

حدیث: صفحه ۲۰

گزینه «۲»

حدیث: «انا معاشر الانبیاء امرنا ان نکلّم الناس علی قدر عقولهم» بیانگر «رشد تدریجی سطح فکر مردم» از علل آمدن پیامبران متعدد است.

متن: صفحه ۱۹

گزینه «۲»

یکی از علت‌های آمدن پیامبران متعدد، «استمرار و پیوستگی در دعوت» است. لازمه ماندگاری یک پیام، تبلیغ دائمی و مستمر آن است. پیامبران الهی با ایمان استوار و تلاش بی‌مانند، در طول زمان‌های مختلف، دین الهی را تبلیغ می‌کردند. این تداوم سبب شد تا تعالیم الهی جزء سبک زندگی و آداب و فرهنگ مردم شود و دشمنان دین نتوانند آن را به راحتی کنار بگذارند.

آیه: تدبیر در قرآن، صفحه ۱۷

گزینه «۳»

با توجه به ادامه آیه که می‌فرماید: «مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند» می‌فهمیم که «آگاهی آنان از حقیقت» صحیح است و با توجه به عبارت: «آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت.» می‌فهمیم که «طغیان و حسد با وجود درک واقعیت» که همگی در گزینه (۳) آمده، صحیح است.

متن: صفحه ۲۰

گزینه «۲»

یکی از علت‌های آمدن پیامبران متعدد، «تحریف تعلیمات پیامبر پیشین» است. بر این اساس پیامبران بعدی می‌آمدند و تعلیمات اصیل و صحیح را بار دیگر به مردم ابلاغ می‌کردند. در نتیجه آن‌جا که تعلیمات پیامبر متقدم (قبلی)، در برابر تندباد ویرانگر تحریف قرار گیرد، پیامبری به مشیت خداوند برانگیخته می‌شود که مصدق تأییدکننده دعوت پیشین و هادی مردم باشد. یعنی باید برای پاسخ به این سؤال، گزینه‌ای را انتخاب کنیم که به آمدن پیامبر جدید دلالت داشته باشد.

آیه: تدبیر در قرآن، صفحه ۱۷

گزینه «۴»

این آیه بیانگر علت اختلاف در دین یا چنددینی است. عبارت ابتدای آن می‌فرماید: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است.» این عبارت، بیانگر واحدبودن دین خدا می‌باشد. این مفهوم در گزینه‌های (۳) و (۴) به درستی بیان شده است. سپس در ادامه آیه می‌فرماید: «اهل کتاب در آن، راه مخالفت نپیمودند مگر پس از آن که به حقانیت آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت.» با توجه به این عبارت، علت اختلاف اهل کتاب در دین، ستمگری و حسد آن‌ها نسبت

۷۳۹ | گزینه «۴»

آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۱۷

این آیه می‌فرماید: «اهل کتاب در آن، راه مخالفت نپیمودند مگر پس از آن‌که به حقانیت آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت.»

اختلاف اهل کتاب ناشی از ستمگری و حسد آن‌ها نسبت به پیامبر بود نه ناآگاهی آنان از ظهور پیامبر خاتم. همین که پیامبر ﷺ مبعوث شد، چون منافع خود را در خطر می‌دیدند، از روی طغیان، ظلم و حسد همه را نادیده گرفتند و در مقابل دعوت او ایستاده و پیامبری او را انکار کردند.

۷۴۰ | گزینه «۳»

حدیث: صفحه ۲۰

حدیث پیامبر ﷺ بیانگر «رشد تدریجی سطح فکر مردم» است. این مفهوم حاکی از آن است که پیامبران اصول ثابت دین الهی را درخور فهم و اندیشه انسان‌های دوران خود بیان می‌کردند و متناسب با درک آنان سخن می‌گفتند. با توجه به این توضیح، گزینه (۳) که می‌گوید: میزان درک و فهم انسان‌های هر زمان، تأثیرگذار در سطح تعلیمات انبیا می‌باشد پاسخ صحیح است.

۷۴۱ | گزینه «۴»

متن: صفحه ۱۹ / حدیث: صفحه ۲۰

حدیث پیامبر ﷺ که می‌فرماید: «ما پیامبران مأمور شده‌ایم که با مردم به اندازه عقلشان سخن بگوییم» حاکی از رعایت سطح درک انسان‌ها در ابلاغ پیام الهی است و بر این مبنا یکی از علل آمدن پیامبران متعدد، رشد تدریجی سطح فکر مردم است و آمدن پیامبران برای این بوده است که دین الهی را درخور فهم و اندیشه‌های دوران خود بیان کنند.

۷۴۲ | گزینه «۴»

آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۱۷

آیه: «اهل کتاب در آن، راه مخالفت نپیمودند مگر پس از آن‌که به حقانیت آن آگاه شدند.» ریشه پیدایش ادیان مختلف را ظلم و حسد عده‌ای از اهل کتاب پس از آگاهی آنان از حقیقت بیان نموده است.

با توجه به ابتدای آیه که می‌فرماید: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است.» پیدایش ادیان مورد قبول قرآن نیست، زیرا دین الهی واحد است و ما ادیان متعدد نداریم.

۷۴۳ | گزینه «۱»

حدیث: صفحه ۲۰

این حدیث پیامبر ﷺ بیانگر رشد تدریجی سطح فکر مردم از علل آمدن پیامبران متعدد یا تجدید نبوت است.

۷۴۴ | گزینه «۴»

آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۱۷

با توجه به ادامه آیه که می‌فرماید: «اهل کتاب در آن، راه مخالفت نپیمودند مگر پس از آن‌که به حقانیت آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت»، گزینه (۴) پاسخ صحیح است.

۷۴۵ | گزینه «۲»

حدیث: صفحه ۲۰

این حدیث بیانگر «رشد تدریجی سطح فکر مردم» از علل آمدن پیامبران متعدد یا تعدد انبیا است.

۷۴۶ | گزینه «۱»

آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۱۷

اختلاف اهل کتاب ناشی از ستمگری و حسد آن‌ها نسبت به پیامبر بود، نه ناآگاهی آنان از ظهور پیامبر خاتم. دانشمندان آن‌ها قبل از ظهور پیامبر بشارت ظهورش را با شوق و تأکید فراوان می‌دادند، اما همین که مبعوث شد، چون منافع خود را در خطر می‌دیدند از روی طغیان، ظلم و حسد همه را نادیده گرفتند. با توجه به این توضیحات، گزینه (۱) پاسخ صحیح است.

۷۴۷ | گزینه «۲»

متن: صفحه ۱۸

به سبب این ویژگی‌های مشترک فطری، خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها

ارزانی داشته تا آنان را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است، برساند. این برنامه، اسلام نام دارد که به معنای تسلیم بودن در برابر خداوند است. توجه شود که دین خدا در تمام دوره‌ها با نام اسلام در میان مردم معروف نبوده است، بلکه حقیقت دین دارای ماهیتی است که بهترین معرف آن لفظ اسلام است.

۷۴۸ | گزینه «۳»

حدیث: صفحه ۲۰

حدیث پیامبر ﷺ بیانگر «رشد تدریجی سطح فکر مردم» از علل آمدن پیامبران متعدد ضمن قبول یک برنامه واحد الهی است.

۷۴۹ | گزینه «۱»

متن: صفحه ۱۸

به سبب ویژگی‌های مشترک (فطرت)، خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته تا آنان را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است، برساند.

۷۵۰ | گزینه «۱»

متن: صفحه ۲۰

به علت ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه کتابت، تعلیمات انبیا به تدریج فراموش می‌شد یا به گونه‌ای تغییر می‌یافت که با اصل آن متفاوت می‌شد. از این جملات می‌فهمیم که به فراموشی سپرده شدن تدریجی تعلیمات انبیا معلول و نتیجه ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه کتابت بود.

۷۵۱ | گزینه «۴»

حدیث: صفحه ۲۰

این حدیث می‌فرماید که پیامبران دین واحد الهی را درخور فهم و درک انسان‌های دوران خود بیان می‌کردند. با توجه به این مفهوم، گزینه (۴) که می‌گوید: «میزان درک و فهم انسان‌های هر زمان، تأثیرگذار در سطح تعلیمات انبیا است.» پاسخ صحیح می‌باشد.

۷۵۲ | گزینه «۴»

حدیث: صفحه ۲۰ / آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۱۷

این حدیث بیانگر «رشد تدریجی سطح فکر مردم» از علل آمدن پیامبران متعدد است.

منشأ اختلاف و چنددینی آن دسته از دانشمندان بودند که علی‌رغم علم به حقانیت پیامبر ﷺ، در مقابل دعوت ایشان ایستادند و مقاومت کردند.

۷۵۳ | گزینه «۴»

آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۱۷

خداوند می‌فرماید: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نپیمودند مگر پس از آن‌که به حقانیت آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت.»

۷۵۴ | گزینه «۳»

متن: صفحه ۱۸

فطرت به معنای نوع خاص آفرینش است. وقتی از فطرت انسان سخن می‌گوییم، منظور آفرینش خاص انسان و ویژگی‌هایی است که خداوند در اصل آفرینش وی قرار داده است.

به سبب ویژگی‌های مشترک (فطرت)، خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته تا آنان را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است، برساند.

۷۵۵ | گزینه «۴»

آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۱۷

با توجه به عبارت: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است»، دین مورد قبول نزد خداوند، اسلام است.

ادامه آیه به اختلاف اهل کتاب در دین اسلام و علت آن اشاره دارد. طبق این آیه، اختلاف اهل کتاب ناشی از ستمگری و حسد آن‌ها نسبت به پیامبر خاتم بود نه ناآگاهی آنان از ظهور پیامبر.

۷۵۶ | گزینه «۱»

آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۱۷

آیه ۶۷ سوره آل عمران می‌فرماید: «ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی،

بلکه یکتاپرست (حق‌گرا) و مسلمان بود.»

مسیحیان و یهودیان، حضرت ابراهیم علیه السلام را پیرو آیین خود می‌دانستند، در حالی که با توجه به این آیه، نفی این دیدگاه به خوبی روشن می‌گردد.

گزینه «۳»

متن: صفحات ۱۸ و ۱۹

در برنامه واحد الهی از انسان خواسته می‌شود تا با اندیشه در خود و جهان هستی، به ایمان قلبی دست یابد. یکی از این موارد، ایمان به عادلانه بودن نظام هستی است.

در حیطة عمل، از انسان می‌خواهند با ایمانی که کسب کرده است، تلاش نماید تا «فضایل اخلاقی مانند عفت، راستگویی و امانت‌داری را کسب نماید و از رذایل اخلاقی، مانند ظلم، نفاق، دروغ و ربا دوری کند.» و «جامعه‌ای دینی براساس عدالت بنا نماید.»

گزینه «۲»

متن: صفحه ۱۹

یکی از علل آمدن پیامبران متعدد، استمرار و پیوستگی در دعوت است. پیامبران الهی با ایمان استوار و تلاش بی‌مانند، در طول زمان‌های مختلف دین الهی را تبلیغ می‌کردند. آنان سختی‌ها را تحمل می‌کردند تا خداپرستی، عدالت‌طلبی و کرامت‌های اخلاقی میان انسان‌ها جاودان بماند و گسترش یابد و شرک، ظلم و رذائل اخلاقی از بین برود. این تداوم سبب شد تا تعالیم الهی جزء سبک زندگی و آداب و فرهنگ مردم شود و دشمنان دین نتوانند آن را به راحتی کنار بگذارند.

گزینه «۴»

متن: صفحه ۲۵

در کنار قوانین ثابت و متغیر، اسلام برای حاکم نظام اسلامی اختیارات ویژه‌ای در نظر گرفته است که این اختیارات بیشتر در مواردی است که یک مورد مهم با یک مورد مهم‌تر در تضاد قرار می‌گیرد.

گزینه «۲»

ارتباط مفهومی: آیه/آیه

خداوند در آیه مطرح در صورت سؤال می‌فرماید: «هر کس که دینی جز دین اسلام اختیار کند، از او پذیرفته نخواهد شد.» طبق این آیه، تنها دینی که می‌تواند مردم را به رستگاری دنیا و آخرت برساند، اسلام است. علت این امر آن است که دین مورد قبول خداوند، اسلام است. این مفهوم در عبارت: «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است.» آمده است. خداوند در مورد کسی که دینی جز اسلام اختیار کند، فرموده: ﴿و هو فی الآخرة من الخاسرین﴾ «و در آخرت از زیانکاران خواهد بود.»

گزینه «۲»

متن: صفحه ۲۶

وجود دو یا چند دین در یک زمان نشانگر این است که پیروان پیامبر قبلی به آخرین پیامبر ایمان نیاورده‌اند و این کار به معنای سرپیچی از فرمان خدا و عدم پیروی از پیامبران گذشته است.

گزینه «۳»

متن: صفحه ۲۴

این شکل‌های خاص نیازهای متغیر ما هستند که فقیهان و مجتهدان براساس آن اصل ثابت و با تحقیق و مطالعه در کتاب و سنت، شکل‌های خاص ربا و معامله در این زمان را معین می‌کنند و به کسانی که مجتهد نیستند اعلام می‌کنند تا مطابق با آن عمل کنند.

گزینه «۴»

متن: صفحه ۲۳

این کتاب دچار تحریف نشد و هیچ کلمه‌ای بر آن افزوده یا از آن کم نگردید. به همین جهت این کتاب نیازی به «تصحیح» ندارد و جاودانه باقی خواهد ماند.

گزینه «۱»

متن: صفحه ۲۳

از آن‌جا که خداوند پیامبران را می‌فرستد و اوست که نیاز یا عدم نیاز به پیامبر را در هر زمان تشخیص می‌دهد، تعیین زمان ختم نبوت نیز با خداست.

گزینه «۴»

آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۱۷

با توجه به آیه ۱۹ سوره آل عمران، یهودیان و مسیحیان در دین اسلام اختلاف کردند و علت اختلاف آن‌ها، ستمگری و حسدی بود که میان آنان نسبت به پیامبر خاتم وجود داشت.

گزینه «۱»

متن: صفحات ۱۸ و ۱۹

در این برنامه از انسان خواسته می‌شود تا با اندیشه در خود و جهان هستی به ایمان قلبی دست یابد و در حیطة عمل، از انسان می‌خواهند با ایمانی که کسب کرده است، تلاش نماید.

گزینه «۳»

آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۱۷

آیه ۱۳ سوره شوری می‌فرماید: «خداوند از دین همان را برایتان بیان کرد که نوح را بدان سفارش نمود و آن‌چه را ما به تو وحی کردیم و به ابراهیم و موسی و عیسی توصیه نمودیم. این بود که دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید.»

گزینه «۱»

متن: صفحه ۱۸/آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۱۷

دین به معنای «راه» و «روش» است. اسلام به معنای «تسلیم‌بودن در برابر خداوند و به عقیده حق معتقد گشتن» است.

گزینه «۴»

متن: صفحه ۲۳

باین‌بودن سطح درک انسان‌ها و عدم توانایی آنان در گرفتن برنامه کامل زندگی از عوامل تجدید نبوت‌ها بود. در عصر نزول قرآن، با این‌که مردم حجاز سطح فرهنگی پایینی داشتند، اما آمادگی فکری و فرهنگی جوامع مختلف به میزانی بود که می‌توانست کامل‌ترین برنامه زندگی را دریافت و حفظ کند: آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی.

گزینه «۲»

حدیث: صفحه ۲۰/متن: صفحه ۱۹

این حدیث بیانگر «رشد تدریجی سطح فکر مردم» از علل تجدید نبوت‌ها است. با توجه به این عامل، لازم بود تا در هر عصر و دوره‌ای پیامبران جدیدی مبعوث شوند، تا همان اصول ثابت دین الهی را درخور فهم و اندیشه انسان‌های دوران خود بیان کنند.

گزینه «۴»

فعالیت کلاسی: صفحه ۲۰

با توجه به پاسخ راهنمای معلم، انسان‌های همان عصر، آن را نمی‌فهمیدند و درک نمی‌کردند، زیرا این برنامه فراتر از عقل و درک آنان بود. انسان‌های سایر عصرها، دین دچار تحریف و یا نابودی کلی می‌شد و به صورت دقیق و بدون تحریف به دست انسان‌های بعد نمی‌رسید.

گزینه «۳»

آیه: تدبر در قرآن، صفحه ۱۷

مسیحیان و یهودیان، پیامبر قبل از خود، یعنی حضرت ابراهیم علیه السلام را مسیحی و یهودی می‌دانستند، حال آن‌که خداوند این اعتقاد را مردود اعلام نموده و فرموده است: «ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی، بلکه یکتاپرست (حق‌گرا) و مسلمان بود.»

گزینه «۱»

متن: صفحه ۱۹

تعالیم انبیا در برخی احکام فرعی، متناسب با زمان و سطح آگاهی مردم و نیازهای هر دوره‌ای با دوره دیگر تفاوت داشته است.

۷۷۴ | گزینه «۲»

ارتباط مفهومی: بیت، آیه/ متن: صفحه ۲۳
بیت اول بر «واحدبودن دین الهی» تأکید می‌کند که همه انسان‌ها از آغاز تا پایان جهان به آن دین، دعوت شده‌اند. با توجه به این مفهوم، عبارت: «خداوند از دین همان را برایتان بیان کرد که نوح را بدان سفارش نمود.» پاسخ صحیح است. زیرا این عبارت نیز بر یکی بودن دعوت انبیا تأکید می‌نماید. بیت دوم بیانگر «ختم نبوت» است و نخستین عامل آن، آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی است.

۷۷۵ | گزینه «۴»

متن: صفحه ۲۶
خداوند فقط یک دین و یک راه برای هدایت انسان‌ها فرستاده است که از آن به «اسلام» تعبیر می‌شود. هر یک از پیامبران، این دین الهی را درخور فهم و اندیشه انسان‌های دوران خود بیان کرده‌اند. آمدن پیامبر جدید و آوردن کتاب جدید نشانگر این است که بخشی از تعلیمات پیامبر قبلی، اکنون نمی‌تواند پاسخگوی نیازهای مردم باشد.

۷۷۶ | گزینه «۳»

متن: صفحه ۲۴
دادوستد یک نیاز ثابت است. قرآن کریم برای این نیاز ثابت، یک قاعده و اصل ثابت دارد و آن قاعده این است: ﴿احلّ الله البيع و حرم الزّبا﴾ اما شیوه دادوستد ممکن است در هر زمان تغییر کند. شکل‌های خاص ربا در هر شیوه از دادوستد، نیازهای متغیر ما هستند که فقیهان و مجتهدان براساس آن اصل ثابت و با تحقیق و مطالعه در کتاب و سنت، شکل‌های خاص ربا و معامله در این زمان را معین می‌کنند. در نتیجه کاربرد این اصل ثابت، تعیین قوانین متغیر براساس قوانین ثابت است.

۷۷۷ | گزینه «۴»

آیه: تدبیر در قرآن: صفحه ۱۷
خداوند در سوره حج آیه ۷۸ می‌فرماید: «این دین، آیین پدرتان ابراهیم است و او شما را از پیش مسلمان نامید.»

۷۷۸ | گزینه «۲»

متن: صفحات ۲۶ و ۲۷
برخی تصور می‌کنند پیامبران مانند فروشندگان کالا هستند که هر کدام برای خود مغازه‌ای باز کرده و کالای خود را تبلیغ می‌کنند، در صورتی که پیامبران مانند معلمان یک مدرسه‌اند که پایه‌های مختلف تحصیلی را به ترتیب تدریس می‌کنند و هر کدام مطالب سال قبل را تکمیل می‌کنند. آنان مردم را به سوی خدا دعوت می‌کردند نه به سوی خود، و همه یک راه و یک سخن داشته‌اند و همه یکدیگر را تأیید کرده‌اند.

۷۷۹ | گزینه «۱»

متن: صفحه ۲۰
به علت ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه کتابت، تعلیمات انبیا به تدریج فراموش می‌شد یا به گونه‌ای تغییر می‌یافت که با اصل آن متفاوت می‌شد. بر این اساس، پیامبران بعدی می‌آمدند و تعلیمات اصیل و صحیح را بار دیگر به مردم ابلاغ می‌کردند.

۷۸۰ | گزینه «۳»

آیه: تدبیر در قرآن: صفحه ۱۷
خداوند در این آیه می‌فرماید: «دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید.»

۷۸۱ | گزینه «۲»

متن: صفحات ۲۴ و ۲۵
یکی از مثال‌های اختیارات حاکم نظام اسلامی این است که اگر حکومت اسلامی تشخیص دهد که برای استقلال سیاسی و اقتصادی کشور لازم است خرید و فروش برخی کالاها محدود شود، می‌تواند با وضع احکام و مقرراتی، تجارت آزاد را محدود کند. این امر خود از مصادیق پویایی و روزآمد بودن دین اسلام از علل بی‌نیازی از پیامبر جدید یا ختم نبوت است.

۷۸۲ | گزینه «۴»

متن: صفحه ۲۴
تعیین امام معصوم از طرف خداوند سبب شد که مسئولیت‌های پیامبر، به جز دریافت وحی ادامه یابد و جامعه کمبودی از جهت رهبری و هدایت نداشته باشد.

۷۸۳ | گزینه «۱»

متن: صفحه ۲۳
یکی از علل ختم نبوت، آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی است. به همین علت با ورود اسلام به سرزمین‌های دیگری مانند ایران، عراق، مصر و شام، نهضت علمی و فرهنگی بزرگی آغاز شد و دانشمندان و عالمان فراوانی ظهور کردند.

۷۸۴ | گزینه «۳»

ارتباط مفهومی: آیه/ آیه
مصادیق آیه مطرح در صورت سؤال، عده‌ای از اهل کتاب بودند که در دین اسلام اختلاف کردند و در مقابل پیامبر خاتم ایستادند. در حقیقت این دسته، توصیه خداوند مبنی بر عدم اختلاف در دین را به فراموشی سپرده‌اند. این توصیه در عبارت: «آن چه را ما به تو و ابراهیم و موسی و عیسی توصیه نمودیم این بود که دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید.» آمده است.

۷۸۵ | گزینه «۴»

متن: صفحه ۲۶/ آیه: آل عمران، ۸۵
تنها دینی که می‌تواند مردم را به رستگاری دنیا و آخرت برساند، اسلام است: ﴿و من یتبع غیر الاسلام دیناً فلن یقبل منه﴾

۷۸۶ | گزینه «۱»

متن: صفحه ۲۳
تشخیص این که در چه زمانی مردم به مرحله‌ای می‌رسند که می‌توانند کتاب آسمانی خود را حفظ کنند، در توانایی انسان نیست و فقط خداوند از چنین علمی برخوردار است. در نتیجه این سخن درست است. بنابراین با توجه به اعلام ختم نبوت در زمان حضرت محمد ﷺ، درمی‌یابیم که عوامل بی‌نیازی از پیامبر جدید فراهم بوده است.

۷۸۷ | گزینه «۲»

آیه: تدبیر در قرآن: صفحه ۱۷
آیه ۱۳ سوره شوری می‌فرماید: «و به ابراهیم و موسی و عیسی توصیه نمودیم که دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید.»
با توجه به ابتدای آیه که می‌فرماید: «خداوند از دین همان را برایتان بیان کرد که نوح را بدان سفارش نمود.» این توصیه با وحی الهی به پیامبر اسلام ﷺ مطابق یکدیگرند.

۷۸۸ | گزینه «۳»

متن: صفحه ۲۶
هر پیامبری که می‌آمد به آمدن پیامبر بعدی بشارت می‌داد و بر پیروی از او تأکید می‌کرد. علاوه بر این، امروزه به جز قرآن کریم هیچ کتاب آسمانی دیگری وجود ندارد که بتوان گفت محتوای آن به طور کامل از جانب خداست و با اطمینان خاطر بتوان از آن پیروی کرد. بنابراین، تنها دینی که می‌تواند مردم را به رستگاری دنیا و آخرت برساند، اسلام است.

۷۸۹ | گزینه «۴»

متن: صفحه ۲۶/ آیه: آل عمران، ۸۵
با توجه به این که آخرین پیامبر، حضرت محمد ﷺ و آخرین دین، اسلام است، در نتیجه پیروی از دستورات پیامبر قبلی که توسط آخرین پیامبر تکمیل شده و دچار تحریف شده، مورد قبول نیست. به همین جهت خداوند می‌فرماید تنها دینی که می‌تواند مردم را به رستگاری دنیا و آخرت برساند، اسلام است: ﴿و من یتبع غیر الاسلام دیناً فلن یقبل منه﴾ «هر کس که دینی جز دین اسلام اختیار کند، از او پذیرفته نخواهد شد.»

گزینه «۱» ۷۹۰

متن: صفحات ۲۴ و ۲۵

دینی می‌تواند برای همیشه ماندگار باشد که بتواند به همه سؤال‌ها و نیازهای انسان‌ها در همه مکان‌ها و زمان‌ها پاسخ دهد.

نظام اسلامی براساس اختیارات حاکم اسلامی می‌تواند برای حمایت از تولید ملی و اشتغال بیشتر جوانان و بیکارنشدن کارگران، مانع ورود کالاهایی شود که امکان تولید آن‌ها در کشور وجود دارد.

گزینه «۲» ۷۹۱

متن: صفحه ۲۷ / آیه: آل عمران، ۸۵

پیامبران مانند معلمان یک مدرسه‌اند که پایه‌های مختلف تحصیلی را به ترتیب تدریس می‌کنند. همه یک راه و یک سخن داشته‌اند و همه یکدیگر را تأیید کرده‌اند. بنابراین، اگر کسی به آخرین پیامبر الهی ایمان آورد، در واقع به تمام پیامبران سابق نیز ایمان آورده است.

خداوند می‌فرماید: ﴿و من یتبع غیر الاسلام دیناً فلن یقبل منه و هو فی الآخرة من الخاسرین﴾

گزینه «۲» ۷۹۲

متن: صفحه ۳۷

ساختار زیبا و آهنگ موزون و دلنشین کلمه‌ها و جمله‌ها، شیرینی بیان و رسایی تعبیرات با وجود اختصار، مربوط به اعجاز لفظی قرآن کریم است.

گزینه «۴» ۷۹۳

آیه: یونس، ۳۸

کسی که در الهی بودن قرآن شک دارد، باید یک سوره مانند قرآن بیاورد که در آیه: ﴿ام یقولون افتراه قل فأتوا بسورة مثله﴾ به آن اشاره شده است. **پ.ن:** گزینه (۳) به کاری که مدعی غیرخدایی بودن قرآن باید انجام دهد، اشاره ندارد، بلکه به ناتوانی آن‌ها در آوردن قرآن اشاره نموده است.

گزینه «۲» ۷۹۴

آیه: تدبر در قرآن: صفحه ۳۸

آیه: ﴿فلا یتدبرون القرآن ...﴾ ناظر بر انسجام درونی در عین نزول تدریجی از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن است.

گزینه «۲» ۷۹۵

آیه: تدبر در قرآن: صفحه ۴۱

جملات مطرح در صورت سؤال، بیانگر «آمی» و «درس نخوانده بودن» رسول خدا ﷺ است. این مفهوم در آیه: ﴿و ما کنت تتلو من قبله من کتاب و لا تخطه بيمينک﴾ آمده است.

گزینه «۲» ۷۹۶

متن: صفحه ۳۵ / آیه: اسراء، ۸۸

آسان‌ترین راه برای غیرالهی نشان دادن اسلام و قرآن کریم، آوردن سوره‌ای مشابه یکی از سوره‌های این کتاب الهی است.

قرآن کریم برای اثبات ناتوانی مخالفان، آنان را دعوت به مبارزه کرده است، اما تأکید می‌کند که هیچ‌گاه نمی‌توانند همانند قرآن را بیاورند: ﴿لا یأتون بمثله﴾

پ.ن: توجه کنید که در پاسخ به قسمت دوم سؤال باید گزینه‌ای را انتخاب کنید که به پاسخ قرآن در مقابل دعوت به مبارزه اشاره دارد: «نمی‌توانند همانند آن را بیاورند». نه به دعوت به مبارزه که در عبارت: ﴿قل فأتوا بسورة مثله﴾ «یک سوره همانند آن بیاورید» آمده است.

گزینه «۲» ۷۹۷

متن: صفحه ۳۹ / آیه: تدبر در قرآن: صفحه ۳۸

آیه نخست بیانگر «جاذبه میان ستارگان» از موارد «ذکر نکات علمی بی‌سابقه» از جنبه‌های اعجاز محتوایی و آیه دوم بیانگر «انسجام درونی در عین نزول تدریجی» از جنبه‌های اعجاز محتوایی است.

گزینه «۱» ۷۹۸

آیه: اسراء، ۸۸

صورت سؤال بیانگر این است که اعجاز قرآن تنها در زمان نزول و ابلاغ قرآن آن است. نتیجه این سخن این است که فقط در این دوره کسی نمی‌تواند

به مبارزه طلبی قرآن پاسخ دهد، در حالی که آیه: ﴿قل لئن اجتمعت الانس و الجن علی أن یأتوا بمثل هذا القرآن لا یأتون بمثله﴾ با عبارت: ﴿لا یأتون بمثله﴾ بیان می‌کند که مخالفان هیچ‌گاه نمی‌توانند همانند قرآن را بیاورند. این عبارت، به جاودانگی و همیشگی بودن اعجاز قرآن اشاره دارد.

گزینه «۳» ۷۹۹ / متن: صفحه ۳۸ / آیه: تدبر در قرآن: صفحه ۳۸

سخن گفتن اسلام از عدالت‌خواهی، علم‌دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان‌ها: تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت

آیه: ﴿فلا یتدبرون القرآن و لو کان من عند غیر الله ...﴾ انسجام درونی در عین نزول تدریجی

گزینه «۱» ۸۰۰ / آیه: یونس، ۳۸ / آیه: اسراء، ۸۸

شکاکان به حقانیت قرآن برای به کرسی نشاندن ادعای خود، مأمور به آوردن سوره‌ای مانند سوره‌های قرآن شده‌اند: ﴿فأتوا بسورة مثله﴾ «اگر می‌توانید یک سوره همانند آن را بیاورید.»

سپس قرآن تأکید می‌کند که هیچ‌گاه نمی‌توانند همانند قرآن را بیاورند: ﴿لا یأتون بمثله﴾ این عبارت بیانگر ناتوانی همیشگی عقاید آنان در خصوص الهی نبودن قرآن است.

گزینه «۲» ۸۰۱ / آیه: تدبر در قرآن: صفحه ۴۱

اگر پیامبر ﷺ سواد خواندن و نوشتن داشت، جای آن بود که کج‌اندیشان درباره الهی بودن قرآن دچار شک شوند. آیه: ﴿و ما کنت تتلو من قبله من کتاب و لا تخطه بيمينک اذا لارتاب المبطلون﴾ بیانگر آن است. عبارت: «لارتاب المبطلون»: «کج‌روان به شک می‌افتادند.» حاکی از این موضوع می‌باشد.

گزینه «۴» ۸۰۲ / متن: صفحه ۳۸ / آیه: تدبر در قرآن: صفحه ۳۸

تأثیرناپذیری قرآن کریم از فرهنگ جاهلی زمان خود و مبارزه با آن: تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت از جنبه‌های اعجاز محتوایی

آیه: ﴿و لو کان من عند غیر الله لوجدوا فیہ اختلافاً کثیراً﴾ «و اگر قرآن از جانب غیر خدا بود، قطعاً ناسازگاری زیادی در آن یافت می‌شد.» انسجام درونی در عین نزول تدریجی

گزینه «۴» ۸۰۳ / تدبر در قرآن: صفحه ۴۱

«آمی بودن پیامبر» یعنی این که پیامبر ﷺ سواد خواندن و نوشتن نداشت. این امر که یک عامل تأثیرگذار اثبات‌کننده حقانیت دعوت (الهی بودن قرآن) و بی‌اثرکننده تردید شکاکان نبوت ایشان بود، از آیه: ﴿و ما کنت تتلو من قبله من کتاب و لا تخطه بيمينک اذا لارتاب المبطلون﴾ استنباط می‌شود.

گزینه «۱» ۸۰۴ / متن: صفحه ۳۵ / آیه: اسراء، ۸۸

آسان‌ترین راه برای غیرالهی نشان دادن اسلام و قرآن کریم، آوردن سوره‌ای مشابه یکی از سوره‌های این کتاب الهی است. قرآن در این باره می‌فرماید: ﴿لا یأتون بمثله﴾ «نمی‌توانند همانند آن را بیاورند.»

گزینه «۱» ۸۰۵ / آیه: تدبر در قرآن: صفحه ۴۱

آیه: ﴿و ما کنت تتلو من قبله من کتاب و لا تخطه بيمينک اذا لارتاب المبطلون﴾ آمی یا درس نخوانده بودن پیامبر را نشانه‌ای بر اعجاز قرآن معرفی می‌کند.

گزینه «۴» ۸۰۶ / آیه: اسراء، ۸۸

این آیه می‌فرماید: «اگر تمامی انس و جن جمع شوند تا همانند قرآن را بیاورند، نمی‌توانند همانند آن را بیاورند، هر چند پشتیبان هم باشند.» با توجه به این عبارت، قدرت و توان آوردن مثل قرآن، از شکاکان نبوت پیامبر اسلام ﷺ سلب شده است.